

**Національний університет біоресурсів і природокористування
України
Факультет аграрного менеджменту**

Кафедра менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО
ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

*для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування»*

Київ – 2023

УДК 658:339.9.9:378.14(072)

Викладено методичні вказівки та основні вимоги щодо виконання та захисту магістерських кваліфікаційних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування»

Рекомендовано Вченою радою факультету аграрного менеджменту від 17 березня 2023 року (Протокол № 8)

Укладачі: Т. І. Балановська, О. П. Гоголя, Г. А. Харченко

Рецензенти: д. е. н., професор Бутенко В. М.

к. е. н., доцент Діброва Л. В.

Навчальне видання

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ОСНОВНІ ВИМОГИ ЩОДО ВИКОНАННЯ
ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ**

*для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і адміністрування»*

Вступ

Навчання і підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зумовлює необхідність розробки методичних вказівок щодо написання магістерських кваліфікаційних робіт, оскільки дана робота є однією з найбільш важливих складових навчального процесу. Вона виконується кожним здобувачем індивідуально протягом визначеного терміну навчання в магістратурі паралельно із засвоєнням передбачених навчальним планом дисциплін (обов'язкових і вибіркових компонент) циклів загальної та спеціальної (фахової) підготовки. Поряд з цим магістерська кваліфікаційна робота є підсумком самостійного комплексного дослідження однієї з наукових чи прикладних проблем управлінського спрямування.

Магістерська кваліфікаційна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх під час вирішення конкретних наукових, технічних, управлінських, економічних виробничих й інших завдань; розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розробка інноваційних пропозицій у певній сфері виробництва або наукової діяльності та заходів щодо їх впровадження.

Завдання магістерської кваліфікаційної роботи залежить від освітньо-професійної програми підготовки магістрів і полягає у дослідженні об'єкту, науковому обґрунтуванні результатів дослідження та практичному їх використанні. Завданнями магістерської кваліфікаційної роботи також є:

- закріплення набутих у процесі навчання теоретичних знань, професійних вмінь і практичних навичок, необхідних для подальшої самостійної наукової, педагогічної чи виробничої діяльності;
- поглиблення та узагальнення теоретико-методологічних засад з обраного напрямку дослідження;
- проведення всебічної діагностики ситуації в підприємствах (установах, організаціях) обраної галузі із застосуванням сучасного наукового інструментарію;
- розробка та оцінка альтернативних варіантів вирішення визначених проблем;
- обґрунтування запропонованих загальних та часткових управлінських рішень з використанням кількісних та якісних методів;
- адаптація розроблених рекомендацій щодо удосконалення управління діяльністю підприємств (установ, організацій).

Особливості реалізації цих завдань залежать від напрямку дослідження, сфери діяльності підприємств (установ, організацій).

У процесі підготовки магістерської кваліфікаційної роботи здобувачі мають розкрити широту свого теоретичного та практичного мислення, набути відповідних навичок виконання науково-дослідницької роботи, і під час захисту продемонструвати рівень своєї фахової підготовки. У зв'язку з цим така наукова праця здобувача магістерського рівня вищої освіти є своєрідним звітом за весь період його навчання в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Вона дає можливість використати набуті управлінські знання в обґрунтуванні певних теоретичних положень з обраної теми, а також розкрити шляхи застосування одержаних наукових знань у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

Магістерська кваліфікаційна робота є самостійною науковою кваліфікаційною працею, в якій на основі виконаних її автором досліджень, зокрема опрацювання інформаційних джерел, логічно і послідовно викладено розв'язання теоретичної проблеми, або прикладного завдання, що має відповідне значення для забезпечення ефективного функціонування системи менеджменту підприємств (установ, організацій).

Оскільки магістерська кваліфікаційна робота виконується здобувачем самостійно, носить прикладний характер та передбачає прилюдний захист, то в ній повинна знайти відображення сукупність результатів і положень, що характеризують її автора як здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, його особистий внесок в розробку відповідної теми в галузі економіки та управління. Положення, запропоновані здобувачем, за формою і змістом мають бути всебічно обґрунтованими, чітко викладеними, аргументованими і співставленими з уже відомими науково-практичними розробками в різних сферах економіки країни.

Магістерська кваліфікаційна робота відображає рівень теоретичних знань і практичних навичок фахівця, його здатність до самостійної професійної діяльності як науковця.

Здобувач у своїй роботі демонструє вміння використовувати наукові джерела та нормативно-правові акти (закони України, укази Президента, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України та інші) з досліджуваних питань і правильно трактувати теоретичні положення економічної науки для успішного виконання управлінських та виробничо-господарських завдань, використовувати науковий апарат, систематизувати та аналізувати одержані дані і робити обґрунтовані висновки та пропозиції щодо удосконалення різних видів менеджменту, ведення обліку та організації виробничого процесу, вміння визначати та використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

Викладаючи матеріал у роботі, здобувач повинен показати: відповідність його реальним умовам виробництва; логічність побудови та викладення матеріалу; лаконічність формулювань; переконливість аргументації та доказовість висновків; обґрунтованість рекомендацій для впровадження у виробництво.

У своїй роботі здобувач має розкрити такі теоретичні поняття, як сутність, явище, зміст, форма, необхідність, закономірність, можливість і дійсність тих економічних категорій, що вибрані для наукового дослідження. Для досягнення цієї мети необхідно використовувати як загальнонаукові теоретичні методи узагальнення, так і спеціальні методи дослідження.

Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» і призначені для надання допомоги при виконанні магістерської кваліфікаційної роботи згідно чинних вимог.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота – це самостійна індивідуальна магістерська робота з елементами дослідництва та інновацій, яка є підсумком теоретичної та практичної підготовки в рамках обов'язкової та вибіркової складових освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми підготовки магістрів. Кваліфікаційна робота є формою контролю набутих студентом або слухачем магістратури у процесі навчання інтегрованих знань, умінь, навичок, компетентностей необхідних для виконання професійних обов'язків.

Виконання і захист магістерської кваліфікаційної роботи є завершальним етапом навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, формою державної атестації випускників.

Зміст і оформлення роботи як результат співпраці здобувача і науково-педагогічного працівника випускової кафедри (наукового керівника) відображають як якість фахової підготовки випускника, так і результативність навчального процесу на його завершальному етапі. За своїм змістом – це професійне дослідження, яким підводяться підсумки навчання за певним індивідуальним робочим навчальним планом. Якістю роботи та захисту на засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК) випускник демонструє особистий рівень фахової підготовки за обраною спеціальністю.

З позицій викладача і здобувача метою роботи є розв'язання певної професійної проблеми, відповідно до якої формулюється тема дослідження.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи виконує такі функції:

- пропонує студентам (слухачам) магістратури теми магістерських кваліфікаційних робіт відповідно до свого наукового напрямку діяльності, освітньої програми, магістерської програми та потреб установ, підприємств, організацій;
- формує разом зі студентом (слухачем) магістратури завдання на підготовку магістерської кваліфікаційної роботи;
- надає допомогу у підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання;
- протягом всього періоду навчання на основі аналізу підготовлених здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти матеріалів фіксує його виконання, про що звітує на засіданні кафедри;
- рекомендує студенту необхідну нормативну, навчальну, довідкову літературу та інші джерела для самостійного опрацювання;
- надає консультативну допомогу студентові під час виконання ним роботи згідно із затвердженим на кафедрі розкладом і графіком самостійної роботи;
- аналізує та контролює організацію самостійної роботи здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- залучає студентів магістратури до наукової роботи;

– допомагає здобувачу другого (магістерського) рівня вищої освіти готувати наукові публікації за результатами досліджень і сприяє їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;

– рекомендує бази та забезпечує відповідну якість проходження науково-дослідної чи виробничої практики;

– несе відповідальність за випадки виявлення академічного плагіату у магістерській кваліфікаційній роботі студента (слухача);

– готує об'єктивний відгук на магістерську кваліфікаційну роботу перед її захистом на кафедрі;

– допомагає з підготовкою автореферату магістерської кваліфікаційної роботи (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-наукової програми підготовки);

– бере участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту магістерської кваліфікаційної роботи;

– сприяє працевлаштуванню випускника магістратури.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи несе особисту відповідальність за повноту і якість виконання вищезазначених функцій.

Оперативне і уважне врахування рекомендацій керівника сприяє своєчасному поданню магістерської кваліфікаційної роботи магістра на кафедру та є запорукою її успішного захисту на засіданні ЕК.

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти виконує такі функції:

– визначається з темою магістерської кваліфікаційної роботи відповідно до своєї освітньої програми та магістерської програми;

– разом з керівником формує завдання на підготовку магістерської кваліфікаційної роботи;

– складає індивідуальний план роботи і відповідає за його вчасне виконання;

– добирає і опрацьовує нормативні документи, навчальну, наукову й довідкову літературу та інші джерела;

– критично аналізує позиції різних авторів на проблеми, що мають безпосереднє відношення до роботи та визначає своє особисте ставлення до них;

– узагальнює матеріали та застосовує сучасні методи і методики наукових досліджень;

– використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;

– опановує методику досліджень стосовно, об'єкта, предмета дослідження, мети, завдань;

– знаходить аналоги розв'язання проблеми у вітчизняній та зарубіжній практиці, адаптує їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;

– самостійно приймає оптимальні рішення;

- у період практики на основі теоретичних положень та методики досліджень ґрунтовно і всебічно вивчає стан справ у реальних умовах з предмету досліджень та добирає фактичний матеріал;
- на основі теоретичних положень (перший розділ) та фактичного стану справ з предмету досліджень (другий розділ) опрацьовує третій проектно-рекомендаційний, конструктивний розділ, робить висновки і подає керівникові на перевірку;
- усуває суттєві недоліки, що виявились у процесі попереднього захисту на кафедрі;
- отримує відгук керівника магістерської кваліфікаційної роботи;
- використовуючи сучасні інформаційні технології, готує презентацію магістерської кваліфікаційної роботи, яку демонструє під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому на засіданні ЕК;
- переплітає роботу і подає з відгуком керівника завідувачу кафедри, який засвідчує своїм підписом її допуск до розгляду на засіданні ЕК;
- отримує рецензію на роботу від науково-педагогічного працівника іншої кафедри факультету та готує відповіді на зауваження;
- подає електронну версію магістерської кваліфікаційної роботи відповідальному за наповнення і функціонування репозитарію випускними магістерськими кваліфікаційними роботами факультету аграрного менеджменту для перевірки на плагіат не пізніше 15 листопада;
- несе персональну відповідальність за наявність академічного плагіату у магістерській кваліфікаційній роботі;
- готує і публікує автореферат магістерської кваліфікаційної роботи (за освітньо-науковою програмою підготовки);
- доповідає на засіданні ЕК відповідно до графіка, встановленого деканатом факультету аграрного менеджменту.

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен виконувати перераховані вище функції у строки, встановлені керівником. Студент (слухач) магістратури несе особисту відповідальність за якість виконання, автентичність роботи та своєчасність підготовки матеріалів.

Основні етапи підготовки та виконання магістерської кваліфікаційної роботи:

1. Вибір теми і об'єкта дослідження, затвердження теми. Темою магістерської кваліфікаційної роботи є одна з актуальних проблем сучасного менеджменту.

Перелік тем магістерських кваліфікаційних робіт розробляється провідними науково-педагогічними працівниками випускаючої кафедри (**додаток А**). Тематика магістерських кваліфікаційних робіт щороку переглядається і в разі необхідності оновлюється та затверджується на першому в навчальному році засіданні кафедри. Такий методичний підхід формування наукової проблематики кафедри забезпечує повноту, актуальність та завершеність тематики магістерських кваліфікаційних робіт. Слухачу надається

право обрати тему магістерської кваліфікаційної роботи згідно з запропонованою кафедрою тематикою або ініціювати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки (відповідно до попередніх наукових досліджень, місця роботи, можливостей отримання необхідної інформації на об'єкті дослідження). Одночасно із вибором теми визначається суб'єкт господарської діяльності, за матеріалами якого буде виконуватися робота.

Обравши тему магістерської кваліфікаційної роботи і визначившись з керівником, студент звертається із заявою (**додаток Б**) до декана факультету, який візує її та приймає остаточне рішення про закріплення відповідної теми і призначення керівника.

2. Розробка завдання на роботу та складання календарного плану її виконання. На підставі наказу про затвердження тем оформляється спеціальний *бланк завдання* на виконання магістерської кваліфікаційної роботи, у якому зазначаються реквізити автора, зазначається тема і план, мета і завдання, графік виконання, а також термін подання готової роботи на кафедру. Завдання підписують науковий керівник і студент, затверджує завідувач кафедри. При оформленні роботи аркуш розміщується відразу за титульною сторінкою. Бланк завдання здобувач отримує на кафедрі та заповнює разом із науковим керівником.

Здобувач самостійно вивчає сучасний стан та можливі напрями розробки питання, що є предметом дослідження, збирає необхідну інформацію по досліджуваній проблемі. На підставі цього, за участю керівника, визначає та формулює остаточну мету і уточнює завдання дослідження, визначає методи їх проведення, складає план роботи, уточнює об'єкт і предмет досліджень. Уточнює з керівником терміни календарного плану виконання роботи.

3. Збирання фактичного матеріалу під час виробничої і переддипломної практики. За період практики студент повинен на основі теоретичних положень та опрацьованої методики досліджень вивчити фактичний стан справ з даного предмету дослідження на конкретному діючому підприємстві (організації) і систематизувати первинні матеріали зібрані у підприємстві для поглиблення дослідження та написання звіту по практиці, узагальнити необхідні матеріали для формування практичного (другого) розділу роботи.

4. Обробка фактичного матеріалу із застосуванням сучасних методів статистичного аналізу. Студент самостійно опрацьовує матеріали, зібрані під час проходження практики, використовуючи при цьому сучасні методи обробки інформації із застосуванням комп'ютерних технологій.

5. Формування основного змісту магістерської кваліфікаційної роботи та її оформлення. Після опрацювання аналітичних матеріалів здобувач формує пропозиції щодо вирішення досліджуваних проблем та викладає їх у третьому (рекомендаційному) розділі. Відповідно до індивідуального плану виконання магістерської кваліфікаційної роботи, здобувач завершує формування та розкриття змісту всіх розділів. Керівник ознайомлюється з проектом магістерської кваліфікаційної роботи (першим цілісним варіантом), зазначає

недоліки, рекомендує зміни та доповнення. Після усунення недоліків, врахування зауважень та рекомендацій керівника здобувач готує кінцевий варіант роботи оформлений відповідно до вимог.

6. Підготовка магістерської кваліфікаційної роботи до захисту. Завершена робота, підписана здобувачем, подається керівнику для отримання відгуку. Позитивний відгук керівника є підставою для попереднього захисту роботи на засіданні кафедри. У випадку отримання негативного відгуку рішення про можливість та доцільність захисту приймається колективно під час засідання кафедри. Після цього магістерська кваліфікаційна робота передається на кафедру для проходження попереднього захисту.

7. Попередній захист магістерської кваліфікаційної роботи на кафедрі. Вказана процедура є підставою для остаточного рішення завідувача кафедри про її допуск на засідання ЕК, або про неможливість рекомендувати роботу для розгляду Екзаменаційною комісією.

У разі позитивного висновку засідання кафедри, робота передається на рецензування.

8. Захист магістерської кваліфікаційної роботи на засіданні Екзаменаційної комісії. До захисту магістерських кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану. Захист магістерських кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії. Результати захисту магістерських кваліфікаційних робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання комісії.

За результатами захисту магістерських кваліфікаційних робіт на засіданні ЕК приймається рішення про присвоєння студентам відповідної кваліфікації та видачу документа про освіту.

Період засідання ЕК визначається графіком навчального процесу і відбувається за розкладом сформованим деканатом.

Вимоги до організації підготовки і захисту магістерських кваліфікаційних робіт:

1. за освітньо-професійною програмою підготовки:

а) до 30 жовтня (1 року навчання) – затвердження теми наказом проректора з науково-педагогічної роботи;

б) до 30 листопада – презентація мети, задач та методів дослідження на засіданнях випускових кафедр (до кінця лютого для окремих ННІ/факультетів, у яких виробнича практика студентів магістратури за графіком у 1 семестрі);

в) до 30 травня – презентація теоретичної складової магістерської кваліфікаційної роботи;

г) до 15 листопада (2 року навчання) – перевірка магістерських кваліфікаційних робіт на наявність плагіату;

д) до 25 листопада – проведення постерних презентацій результатів дослідження за спеціальностями;

е) до 30 листопада – проведення попереднього захисту магістерських кваліфікаційних робіт на випускових кафедрах;

є) 10-15 грудня (рекомендовані дати) – захист магістерських кваліфікаційних робіт перед екзаменаційною комісією;

ж) 23, 24 грудня (рекомендовані дати) – випуск магістрів;

за освітньо-науковою програмою підготовки:

а) до 30 жовтня (1 року навчання) – затвердження теми наказом проректора з науково-педагогічної роботи;

б) до 30 листопада - презентація мети, задач та методів дослідження на засіданнях випускових кафедр (до кінця лютого для окремих ННІ/факультетів, у яких виробнича практика студентів магістратури за графіком у 1 семестрі);

в) до 30 травня - презентація теоретичної складової магістерської кваліфікаційної роботи;

г) до 15 травня (2 року навчання) – перевірка магістерських кваліфікаційних робіт на наявність плагіату;

д) до 25 травня – проведення постерних презентацій результатів дослідження за спеціальностями;

е) до 30 травня – проведення попереднього захисту магістерських кваліфікаційних робіт на випускових кафедрах;

є) 10-15 червня (рекомендовані дати) – захист магістерських кваліфікаційних робіт перед екзаменаційною комісією;

ж) до 30 червня – випуск магістрів.

2. Забезпечення наскрізної тематики досліджень студентів, починаючи із курсових робіт (проектів) другого року навчання із фаху, продовжуючи їх у бакалаврських і магістерських кваліфікаційних роботах.

3. Посилення участі в науковій діяльності та обов'язкове винесення на захист результатів кількох власних аналітичних досліджень.

До захисту магістерської кваліфікаційної роботи на ЕК допускаються студенти (слухачі), які успішно склали екзаменаційні сесії, пройшли практики, захистили відповідні звіти, виконали всі завдання індивідуального плану, пройшли перевірку на плагіат магістерської кваліфікаційної роботи та попередній захист на випусковій кафедрі, а також взяли участь у постерній конференції (з подальшим виданням збірників тез) і заповнили сторінку магістра (портфоліо) на сайті університету.

Кваліфікаційна робота – це кваліфікаційний документ, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника та його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння кваліфікації.

Студентам (слухачам), які успішно захистили магістерську кваліфікаційну роботу згідно з освітньою програмою підготовки, рішенням ЕК присуджується відповідний ступінь вищої освіти та присвоюється відповідна кваліфікація.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконана кваліфікаційна робота демонструє рівень фахової підготовки здобувача до професійної та наукової діяльності, підтверджує його спроможність самостійно проводити дослідження, пропонувати й обґрунтовувати нові наукові та практичні ідеї, орієнтовані на перспективу.

У процесі підготовки магістерської кваліфікаційної роботи здобувач має показати вміння:

- використовувати набуті в процесі попереднього навчання теоретичні знання й практичні навички для вирішення певної проблеми;
- аналізувати наукові та інші інформаційні джерела;
- застосовувати сучасну методику економічних наукових досліджень при вирішенні проблем управління та узагальнювати одержані результати;
- критично оцінювати і обґрунтовано використовувати вітчизняний та світовий досвід, статистичні та графічні матеріали з обраної теми;
- вміти самостійно приймати оптимальні рішення з проблем управлінського забезпечення економіки та організації суб'єктів аграрного виробництва за сучасних умов господарювання, в тому числі із застосуванням статистичного та економіко-математичного моделювання.

Особливу увагу слід звернути на вибір бази для проведення дослідження. Необхідно обов'язково вивчати аналітичний матеріал і проводити дослідження обліково-статистичних і фінансових даних підприємств (установ, організацій). Термін дослідження має охоплювати період не менше 3-ох останніх років. Це дозволить виявляти тенденції і закономірності розвитку економічних явищ і процесів у часі та просторі.

Згідно з індивідуальним планом написання магістерської кваліфікаційної роботи, науковий керівник затверджує також детально розроблений студентом орієнтовний календарний графік на весь період навчання в магістратурі.

Обов'язковими складовими магістерської кваліфікаційної роботи є постановка мети та завдання, огляд джерел, методика дослідження та результати, їх аналіз та висновки і пропозиції для впровадження у виробництво.

При підготовці магістерської кваліфікаційної роботи студенти повинні дотримуватись таких вимог:

а) робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти має виконуватися державною мовою;

б) магістерська кваліфікаційна робота повинна готуватися кожним здобувачем індивідуально;

в) магістерська кваліфікаційна робота має бути спрямована на вирішення конкретних управлінських, економічних, організаційних та інших теоретико-прикладних проблем або комплексу зазначених проблем управлінського спрямування з глибоким розумінням напряду використання теоретичних розробок щодо їх розв'язання;

г) у кваліфікаційній роботі мають бути наведені відомості щодо практичного застосування одержаних результатів дослідження;

д) магістерська кваліфікаційна робота повинна свідчити про вміння здобувача стисло, логічно та аргументовано викладати положення наукового і практичного спрямування;

е) текст роботи має бути викладено без граматичних і стилістичних помилок, а її оформлення - відповідати вимогам;

є) при написанні магістерської кваліфікаційної роботи студент обов'язково повинен робити посилання на джерело інформації та її автора.

III. ОБСЯГ, СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Після вибору та затвердження теми здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти повинен чітко визначити мету роботи, об'єкт дослідження, послідовність написання; підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали. Допомогу у вирішенні цих питань можуть надавати керівник, завідувач кафедри, співробітники навчальної лабораторії та працівники наукової бібліотеки університету.

Правильне формулювання мети та об'єкта дослідження дає змогу визначити коло задач, які постають перед студентом, вибрати необхідну інформацію й уникнути зайвої і непотрібної роботи.

Магістерська кваліфікаційна робота готується на конкретних матеріалах підприємств, регіонів, галузі, і тому результати дослідження повинні мати практичне значення.

Магістерська кваліфікаційна робота повинна:

- відображати сучасний стан та тенденції економічного розвитку України, враховувати досвід світової економіки;

- показати рівень спеціальної підготовки студента, який відповідає кваліфікаційним вимогам вибраної спеціалізації та здібності і вміння студентом застосовувати отримані знання з фахових дисциплін для вирішення практичних задач на використанні емпіричних і теоретичних методів дослідження;

- виконуватися на практичних матеріалах конкретних підприємств, організацій, установ або галузевих матеріалах;

- базуватись на застосуванні прогресивних методів досліджень;

- містити аргументацію актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності;

- відображати самостійність і системність підходу студента у виконанні досліджень з конкретної проблеми;

- свідчити про знання студента монографічної літератури з обраної теми, законодавчих актів України й урядових рішень, нормативних актів, положень, інструкцій, стандартів тощо;

- містити аналіз різних точок зору з вказівками на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов'язкове формулювання аргументованої позиції

щодо порушення у роботі дискусійного питання;

– повністю розкривати тему дослідження, мати аргументоване обґрунтування висновків і пропозицій, що представляють науковий та практичний інтерес.

Складання плану магістерської кваліфікаційної роботи є важливим відповідальним етапом підготовчої роботи. Добре продуманий план – запорука успішного виконання дослідження. Перш ніж розробити план до теми, слід ознайомитися з інформаційними джерелами, які висвітлюють відповідні теоретичні та методичні проблеми. Це дасть студентові змогу детальніше уявити собі структуру роботи, послідовно викласти її зміст, точніше розкрити коло питань, які мають бути вирішені. План повинен концентровано відображати зміст вибраної теми, напрям її дослідження, постановку окремих питань, послідовне, логічне, взаємопов'язане викладання результатів. У процесі написання роботи план може вдосконалюватися: одні питання будуть уточнюватися, інші – вилучатися, або ж уводитися.

Структура і зміст роботи, співвідношення розділів визначаються її темою і містять:

1. Картку магістерської кваліфікаційної роботи.
2. Титульний аркуш.
3. Завдання до виконання магістерської кваліфікаційної роботи.
4. Реферат.
5. Зміст.
6. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності).
7. Вступ.
8. Основна частина.
9. Охорона праці (за необхідності)
10. Висновки.
11. Список використаних джерел.
12. Додатки.

Послідовність елементів дипломної роботи магістра наведено на рис.1.

У картці магістерської кваліфікаційної роботи (**додаток В**) розміщується така інформація: код кафедри; літери МКР- магістерська кваліфікаційна робота; номер та дата підписаного ректором університету наказу про затвердження тем магістерських робіт; порядковий номер студента в наказі про затвердження тем магістерських робіт; літери ПЗ - пояснювальна записка.

Титульний аркуш (**додаток Д**) містить назву навчального закладу, факультету (ІНІ), кафедри, УДК, тему магістерської кваліфікаційної роботи, код і назву спеціальності, освітньої програми підготовки та магістерської програми, прізвище та ініціали автора, прізвище, ініціали керівника та їх науковий ступінь і вчене звання, прізвище й ініціали консультанта з охорони праці за необхідності, відомості щодо допуску магістерської кваліфікаційної роботи до захисту, погодження магістерської кваліфікаційної роботи деканом

факультету (директором ННІ), календарний рік захисту.

Завдання до виконання магістерської кваліфікаційної роботи видається в місячний термін з дня реєстрації наказу про затвердження тем. Зразок завдання наведено у додатку Е.

Рис. 1. Послідовність розташування структурних частин магістерської кваліфікаційної роботи

Усі складові магістерської кваліфікаційної роботи потребують належного та грамотного оформлення.

До **змісту** включаються структурні частини роботи (зазначаються їх назви), починаючи з вступу і завершуючи списком використаних джерел або додатками (при їх наявності). У змісті зазначаються сторінки початку структурних частин роботи (**додаток Н**).

Зміст роботи (план) має в цілому відображати суть проблеми, її складність та логіку дослідження. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, грамотно сформульованими, пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у магістерській кваліфікаційній роботі окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо (**додаток Р**).

Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку.

Якщо у магістерській кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні.

Приклад оформлення умовних позначень:

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- ПДВ – податок на додану вартість;
МШП – малоцінні швидкозношувані предмети;
ДФС – державна фіскальна служба.

Вступ. У вступі до магістерської кваліфікаційної роботи:

- обґрунтовуються актуальність обраної теми, мета і зміст поставлених завдань;
- визначається об'єкт і предмет дослідження;
- зазначається обраний метод (або методи) дослідження, теоретична цінність і прикладна значущість отриманих результатів;
- наводиться інформація про апробацію результатів роботи та публікації студента магістратури;
- зазначається участь здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти у науковій роботі (конкурси наукових робіт), участь у наукових конференціях, науковому гуртку, виконання науково-дослідних тем випускаючої кафедри;
- окреслюються положення, винесені на захист.

Для обґрунтування актуальності обраної теми необхідно сформулювати мету дослідження та виділити ті завдання, що потрібно вирішити для досягнення поставленої мети.

Завдання, що будуть вирішуватися згідно з визначеною метою, зазначаються у формі перерахунку (вивчити..., описати..., встановити..., виявити... тощо).

Завданням магістерської кваліфікаційної роботи освітньо-професійної програми підготовки є узагальнення здобутих знань з певної спеціальності, вивчення і дослідження об'єктів з метою їх практичного використання у різних сферах економіки, державного управління та місцевого самоврядування.

Завданням магістерської кваліфікаційної роботи освітньо-наукової програми підготовки є опанування методології, методики та сучасного інструментарію наукових досліджень, створення і поглиблене вивчення моделей, що досліджуються, пошук шляхів їх адаптації до умов розвитку науково-технічного прогресу.

Визначення об'єкта і предмета дослідження є обов'язковою складовою вступу.

Об'єктом дослідження магістерської кваліфікаційної роботи може бути процес, явище, на які розповсюджуються пізнання і практичний вплив суб'єктів.

Предмет дослідження – це частина об'єкта та сфера його діяльності, на яку спрямовано основну увагу дослідника. Предмет дослідження узгоджується з темою магістерської кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження як інструмент одержання фактичного матеріалу – обов'язкові елементи вступу до магістерської кваліфікаційної роботи.

Важливу частину вступу займає наукова новизна та практична значущість отриманих результатів. Студент має коротко викласти нові наукові положення (рішення), запропоновані особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток). Практична значущість магістерської кваліфікаційної роботи свідчить, що знання та розробки, отримані студентом в ході її виконання, можуть бути використані на конкретному підприємстві.

На завершення вступу доцільно подати структуру роботи, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення, зазначити, скільки сторінок займає основний текст магістерської кваліфікаційної роботи, додатки, вказати кількість таблиць, рисунків, використаних літературних джерел.

Вступ до магістерської кваліфікаційної роботи пишеться в останню чергу після того як підготовлено весь текст роботи.

Структурно-логічна схема побудови магістерської кваліфікаційної роботи подана на рисунку **додатку II**.

Основна частина магістерської кваліфікаційної роботи складається з розділів, які, у свою чергу, можуть поділятися на підрозділи, пункти, підпункти. Кожний розділ треба починати з нової сторінки.

У розділах основної частини наводять:

- огляд інформаційних джерел;
- напрями та методи досліджень;
- теоретичні обґрунтування (положення);
- результати аналітико-експериментальних досліджень;
- аналіз і узагальнення одержаних результатів, їх екологічне та економічне обґрунтування.

Розділ 1 – теоретичний. У першому розділі розкриваються основні теоретичні положення, проблеми, що існують стосовно питань, які

досліджуються, огляд інформаційних джерел. Огляд джерел, патентний пошук має забезпечуватися за допомогою спеціалізованих порталів доступу до наукових видань AGORA, EBSCO, DOAJ тощо. Загальний обсяг огляду інформаційних джерел не повинен перевищувати 20 відсотків обсягу основної частини магістерської кваліфікаційної роботи.

На основі вивчення нормативно-правових актів та інформаційних джерел висвітлюються теоретичні основи предмету дослідження та методика його проведення; на підставі різних джерел уточнюються, поглиблюються і конкретизуються тлумачення змісту основних концептуальних понять; аналізуються конкретні погляди та принципові позиції авторів наукових публікацій, їх теоретичні положення стосовно предмету досліджень; коректно і тактовно висловлюється критичне ставлення до точки зору окремих авторів та визначається особиста позиція студента; концептуальні теоретичні положення пов'язуються з предметом дослідження та методикою його проведення.

Обов'язковим елементом аналізу теоретичних поглядів різних науковців є порівняння їх різних точок зору, при цьому обов'язковою повинна бути присутність наукової дискусії, а використання опублікованих матеріалів повинне мати обов'язкове посилання на джерела.

Для підтвердження власних аргументів з посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точного відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Теоретичне обґрунтування, сутність, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмету дослідження, наукові методичні підходи повинні містити певні *елементи наукової новизни*, ствердження власної авторської позиції щодо обраних методів дослідження, оскільки лише чітко визначене теоретичне поле роботи дає змогу студентові перейти в наступному розділі магістерської кваліфікаційної роботи до конкретного аналітичного дослідження.

Необхідно ілюструвати текст табличними матеріалами та ілюстраціями (схемами, графіками, діаграмами тощо) – з наочними представленням результатів дослідження.

У даному розділі автор має продемонструвати свою обізнаність з методами аналізу і на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найпридатнішого для обраного напрямку дослідження.

Розділ 2 – аналітико-дослідницький. На основі теоретичних положень, розглянутих у розділі 1, досліджується, аналізується, характеризується стан справ за темою дослідження на матеріалах підприємства (установи, організації): загальна характеристика конкретного суб'єкта господарювання; аналіз стану предмета дослідження з використанням відповідних методів; виявлення позитивних та негативних сторін щодо стану предмету досліджень з їх ілюстративним супроводом в тексті або в додатках; порівняння отриманих аналітичних матеріалів з сучасним позитивним вітчизняним та зарубіжним досвідом; наголошення на тих сторонах (елементах) предмету дослідження, які потребують радикального поліпшення, що і буде логічним переходом до проектно-рекомендаційного розділу роботи.

Варіанти назв другого, аналітико-дослідницького розділу роботи:

Практичні аспекти ... (об'єкту дослідження).

Діагностика... (об'єкту дослідження).

Розділ повинен бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображають відповідні результати діяльності підприємства (установи, організації) чи то групи підприємств (установи, організації) за останніх 3-5 років.

Усі аналітичні розрахунки, результати яких зведено в таблиці та рисунки, повинні супроводжуватися тлумаченням основних показників та висновками щодо сутності та особливостей управлінських процесів в організації, їх тенденції та фактори впливу, створення інформаційної бази для виявлення невикористаних керівництвом підприємства резервів.

Особливо суттєвим є те, щоб другий розділ був підготовлений на фактичних матеріалах, зібраних під час виробничої практики. Для цього використовується статистична та фінансова звітність підприємства (установи, організації), дані його управлінського обліку, які не є предметом комерційної таємниці; довідкові, інструктивні та інші матеріали, якими користуються в своїй роботі планово-економічні, кадрові і фінансові служби підприємства (накази, розпорядження); результати власних спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, що використовує студент під час проходження практики.

Обсяг другого розділу може становити до 30-35% загального обсягу наукової роботи.

Розділ 3 – проектно-рекомендаційний. В даному розділі розробляються, опрацьовуються, обґрунтовуються, проектуються, рекомендуються шляхи і способи розв'язання проблеми дослідження.

Цей розділ готується на основі теоретичних положень, методичних підходів та інструментарію розглянутих у першому розділі роботи, та фактичного матеріалу дослідження, отриманих у другому розділі. Підготовка третього розділу роботи є найбільш складним і відповідальним етапом роботи.

Варіанти назв третього, проектно-рекомендаційного розділу роботи:

Шляхи (напрями) удосконалення(об'єкту дослідження).

Формування результативної системи(об'єкту дослідження).

Третій розділ роботи повинен містити детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваної організації відповідно до напрямку дослідження: кожна з розгорнутим обґрунтуванням, у зв'язку і як наслідок висновків з аналізу, проведеного у розділі 2, відштовхуючись від виявлених відхилень, проблем та недоліків.

Опрацьовані проектні матеріали повинні мати інноваційну орієнтацію та розрахунково-аналітичне обґрунтування. Пропозиції студента щодо практичного використання результатів роботи повинні відповідати критеріям оптимальності, економічної ефективності і реальності втілення в конкретних умовах.

Проектна частина повинна обов'язково містити обчислення *показників економічної ефективності пропозицій*, обрахування міри їх чутливості стосовно змін основних параметрів зовнішнього середовища та впливу запропонованих заходів на результати діяльності підприємства. За результати розрахунків та зроблені на їх основі висновки відповідальність несе студент - автор магістерської кваліфікаційної роботи.

Пропозиції можуть бути досить сміливі, з використанням сучасного досвіду діяльності відомих як вітчизняних, так і зарубіжних організацій (студент демонструє свою освіченість та менеджерський світогляд), але якщо ця пропозиція зараз нездійсненна для об'єкта дослідження, потрібно обов'язково пояснити причину (відсутність коштів, недосконалість законодавства, некомпетентність персоналу, інфляція, нестабільність економіки та політики тощо), тобто студент демонструє реалізм мислення та знання проблем об'єкта.

Обсяг третього розділу може становити до 30-35 % загального обсягу наукової роботи.

За результатами дослідження після кожного розділу необхідно зробити висновки в контексті завдань, які розглядалися в його підрозділах.

Висновки є завершальною частиною магістерської кваліфікаційної роботи, що містять стислий виклад підсумків проведеного дослідження. У

даному розділі коротко наводяться актуальність теми, зроблені оцінки та узагальнення під час аналізу, пропозиції автора та їх економічної ефективності на підставі змісту основних розділів роботи в їх логічній послідовності. Ознайомлення з текстом висновків повинно дати можливість читачу сформулювати уявлення про ступінь реалізації автором роботи поставленої мети і завдань. Кожен пункт пишеться в межах одного абзацу і викладається конкретно, чітко, логічно, аргументовано з використанням по можливості цифрового матеріалу. Обсяг висновків не повинен перевищувати 3-5 сторінок. Висновки за своїм змістом є обов'язковою ланкою поряд із завданнями, назвами розділів і підрозділів, єдиного логічного ланцюга, знаменником якого є об'єкт дослідження. У висновках не можуть з'явитися пропозиції, що не були розглянуті у розділі 3.

У висновках наводяться наукові та практичні результати, отримані в процесі проведеного дослідження, формулюються розв'язані наукові проблеми та їх значення для науки і практики, наводяться висновки і рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Список використаних джерел містить наукові праці стосовно предмету дослідження та інші інформаційні документи, на які обов'язково мусять бути посилання в тексті магістерської кваліфікаційної роботи. До їх складу в обов'язковому порядку включаються назви законодавчих та інших нормативних документів, наукових статей (у т.ч. не менше двох джерел із наукометричних баз Scopus або Web of Science), наявні публікації результатів дослідження здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, керівника чи представників наукової школи університету із теми дослідження, а також практичних публікацій, монографій, підручників, веб-сайтів, інформація з яких використовувалася під час написання роботи.

Кількість використаних інформаційних джерел повинна містити *не менше 50 позицій*. Зразок оформлення списку використаних джерел наведено в додатку Ж.

Додатки до магістерської кваліфікаційної роботи, які засвідчують більш ґрунтовне проведення моніторингу, повинні вміщувати інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з обраною темою, і знаходитися на крайніх сторінках роботи. У додатках розміщують громіздкий матеріал, яким не доречно переобтяжувати текст роботи: великі таблиці, складні ілюстрації, форми обліку та звітності, нормативно-правові акти або витяги з них; матеріали обробки інформації з використанням програмного забезпечення,

анкет соціологічного опитування тощо. У тексті роботи на додатки обов'язково мають бути зроблені посилання.

Додатки не входять до нумерації сторінок основного тексту роботи. Наявність додатків свідчить про якість виконання роботи, що враховується при оцінці магістерської кваліфікаційної роботи екзаменаційною комісією.

Загальний обсяг магістерської кваліфікаційної роботи повинен становити до 80 сторінок комп'ютерного тексту через 1,5 інтервалу (формат аркуша - А 4).

Окрім основної частини магістерського дослідження студенти формують реферат магістерської кваліфікаційної роботи, який містить стислу характеристику самої роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг магістерської кваліфікаційної роботи у сторінках) та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновки та ключові слова. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5-7. Обсяг реферату до 3-х сторінок. Розміщується реферат перед змістом магістерської кваліфікаційної роботи.

Для завершення підготовки магістерської кваліфікаційної роботи студентам (слухачам) магістратури надається час згідно із затвердженим графіком освітнього процесу.

IV. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ РОБОТИ

Загальні вимоги. Текст магістерської кваліфікаційної роботи друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), через півтора інтервали – з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, 14-й кегль. За необхідністю допускається використання формату аркушів А3 (297×420 мм)

Текст магістерської кваліфікаційної роботи друкується з дотриманням таких відступів від краю сторінки: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

Під час оформлення магістерської кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документу. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у магістерській кваліфікаційній роботі наводяться мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень виконуються відповідно до чинних стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних частин магістерської кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовку не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці у підбір тексту. У кінці надрукованого таким чином заголовку ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 2-3 інтервалам (6-9 мм). Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту та дорівнювати п'яти знакам. Кожну структурну частину магістерської роботи починають з нової сторінки.

Мова і стиль. Магістерська кваліфікаційна робота повинна виконуватися державною мовою.

Студенти, які навчаються в академічних групах з викладанням ряду дисциплін англійською мовою, та студенти-іноземці можуть виконувати кваліфікаційну роботу англійською мовою з обов'язковим написанням реферату до роботи українською мовою.

Мовностилістичне оформлення роботи обумовлюється особливостями наукового стилю:

- формально-логічний спосіб викладення матеріалу, наявність міркувань, що сприяють доказу істини, обґрунтуванню основних висновків дослідження;
- смислова завершеність, цілісність та зв'язність думок;
- цілеспрямованість, відсутність емоційного забарвлення наукового тексту;

- об’єктивність викладу, смислова точність, стислість, ясність;
- необхідність використання спеціальної термінології.

Завдяки спеціальним термінам досягається можливість в короткій формі давати розгорнуті визначення та характеристики наукових фактів, понять, процесів, явищ. Слід уважно підходити до вибору наукових термінів та визначень, посилаючись при цьому на авторитетні джерела (підручники, довідкові та нормативні видання тощо).

Щоб уникнути суб’єктивних суджень й акцентувати основну увагу на предметі висловлювання, в тексті застосовують переважно виклад від третьої особи («...автор рекомендує») або від першої особи множини («...на нашу думку», «...зазначимо, що»), часто використовують безіменну форму подачі інформації («...як було сказано»). Текст магістерської кваліфікаційної роботи слід старанно вчитати та перевірити на наявність помилок.

Написання числівників. Прості кількісні числівники, якщо при них немає одиниць виміру, пишуться словами (п’ять випадків, п’ять підприємств). Складні числівники пишуться цифрами, за винятком тих, якими починається абзац. Числа із скороченим позначенням одиниць виміру пишуться цифрами (24 кг, 125 грн.). При перерахуванні однорідних чисел (величин, відношень) скорочена назва одиниць виміру ставиться після останньої цифри. Числівники, які входять до складних слів, у наукових текстах пишуться цифрою (наприклад, 30-відсотковий обсяг).

При перерахуванні кількох порядкових числівників відмінкове закінчення ставиться тільки один раз після останнього числівника, наприклад, товари 1 та 2-го сорту. Після порядкових числівників, позначених арабськими цифрами, якщо вони стоять після іменника, до якого відносяться, відмінкові закінчення не ставляться, наприклад, у розділі 3, на рис.2. Так само без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники римськими цифрами для позначення порядкових номерів століть, кварталів, томів видань тощо. Наприклад, XX століття, а не XX-е століття.

Дробові числа рекомендовано наводити у вигляді десяткових дробів. При неможливості виразити значення у вигляді десяткового дроби допускається запис у вигляді звичайного дроби в один рядок через похилу риску, наприклад, 5/32.

Нумерація. Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляється при комп’ютерному друці магістерської кваліфікаційної роботи у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Титульна картка магістерської роботи є першою сторінкою магістерської кваліфікаційної роботи, але номер сторінки на ній не проставляється.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти магістерської кваліфікаційної роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті магістерської кваліфікаційної роботи та позначатися цифрами без крапки, номер ставиться після слова “РОЗДІЛ”.

Заголовок розділу друкується з нового рядка. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. У кінці номера підрозділу ставиться крапка, наприклад «1.1.» (перший підрозділ першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумеруються у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. У кінці номера ставиться крапка, наприклад, «2.3.2.», потім у тому ж рядку розміщується заголовок пункту.

Підпункти нумеруються у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Такі структурні частини магістерської кваліфікаційної роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі сторінки, на яких розміщені зазначені структурні частини магістерської кваліфікаційної роботи, нумеруються звичайним чином. Не нумеруються лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП».

Ілюстрації. Ілюстрації (рисунок, схеми, графіки, карти, креслення тощо) розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше або у додатках. На всі ілюстрації мають бути зроблені посилання в тексті пояснювальної записки. Якщо ілюстрація створена не автором магістерської кваліфікаційної роботи, необхідно дотримуватися вимог чинного законодавства про авторські права.

Номер ілюстрації, її назва та пояснювальні підписи розміщуються послідовно під ілюстрацією. Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумеруються послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 3.1. (перший рисунок третього розділу).

Ілюстрації також можуть включати топографічні, географічні, кадастрові, геологічні та інші різновиди тематичних карт (планів). Складаються вони на креслярських аркушах стандартних розмірів із дотриманням умовних позначень. Вибір карт, їхній масштаб узгоджується з керівником магістерської кваліфікаційної роботи. Графічні матеріали виконуються на креслярському або офсетному папері стандартної форми і розміру (A2, A1, A0) з дотриманням необхідних вимог до технічних креслень. Графічні додатки до магістерської кваліфікаційної роботи повинні мати кутовий штамп встановленого зразка.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, оформлюється у вигляді таблиць. Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, у якому вона наведена вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті магістерської кваліфікаційної роботи. Нумерація таблиць здійснюється в межах розділу. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад, «Таблиця 2.1».

Таблиця повинна мати назву, котра розміщується над нею та друкується симетрично до тексту. Назва та слово «Таблиця» починаються з великих літер.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розмішуючи одну частину під іншою або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, при чому її головка та боковик повторюється у кожній частині таблиці.

При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця __» вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці __» із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуться з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставляться. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Таблицю розміщують після першого звернення до неї в тексті, так, щоб її можна було читати без повороту переплетеної магістерської кваліфікаційної роботи або з поворотом за стрілкою годинника.

Правильність підпису таблиці та зазначення посилань приведено нижче.

Таблиця 1

Основні групи впливових чинників*

...	...

Примітка. *Систематизовано автором на основі наукових праць [41, с. 23; 56; 71]

Формули та рівняння. Формули та рівняння розташовуються безпосередньо після тексту, в якому на них посилаються, посередині рядка. Вище та нижче кожної формули має бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули та рівняння нумеруються порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу та порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою.

Номер формули або рівняння слід зазначати у круглих дужках на рівні формули у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, наводяться безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Пояснення значення кожного символу слід давати з нового рядка. Перший рядок починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Приклад:

$$E_n = \frac{E_e}{B_y}, \quad (1.3)$$

«Відомо, що

де E_n – економічна ефективність управлінської праці;

E_e – економічний ефект;

B_y – сумарні річні витрати на управління [23]».

Перенос формули чи рівняння в наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак на початку наступного рядка. Коли переносять формули на знакові операції множення, використовують знак «х».

Формули, що ідуть одна за одною та не розділені текстом, відокремлюють комою.

Цитування та посилання на використані інформаційні джерела. Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

Посилання в тексті магістерської кваліфікаційної роботи на джерела зазначається у кінці речення згідно з їхнім переліком у квадратних дужках, наприклад: «...у роботах [1-7]...».

Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на які є посилання в магістерській кваліфікаційній роботі. Наприклад: «... [26, с. 37]».

Скорочення слів. Всі слова в магістерській кваліфікаційній роботі слід писати повністю. Скорочення слів проводиться згідно ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила».

У магістерській кваліфікаційній роботі допускаються лише загальноприйняті скорочення:

а) після перерахування (наприклад: та інше – та ін.; і так далі – і т.д.; і тому подібне – і т.п.);

б) при посиланнях (наприклад: дивись – див.; рисунок – рис.; таблиця – табл.);

в) при позначенні цифрами століть і років, одиниць виміру (наприклад: рік – р.; роки – рр.; тисяч гривень – тис. грн);

г) загальноприйняті літерні аббревіатури (наприклад: США, СОТ, ЄС)

Не рекомендується скорочувати слова «наприклад», «формула», «рівняння» і т.д.

Інші скорочення та літерні аббревіатури, що наводяться у магістерській кваліфікаційній роботі при першому згадуванні автором вказуються у круглих дужках після повного найменування та узагальнюються у переліку умовних позначень, який подається перед вступом.

Переліки. У тексті роботи можуть бути наведені переліки, що складаються як із закінчених, так і незакінчених фраз.

Якщо перелік складається з окремих слів (або невеликих фраз без розділових знаків), вони пишуться в підбір з іншим текстом і відокремлюються один від одного комою.

Приклад:

Продукція сільського господарства включає: продукцію рослинництва, продукцію тваринництва.

Якщо перелік складається із розгорнутих фраз із власними розділовими знаками, то перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи – дефіс. Такі переліки подають з малої літери з абзацного відступу. Після кожного з пунктів переліку ставиться крапка з комою, а після останнього – крапка.

Приклад:

Для позареалізаційних доходів датою отримання доходу визнається:

а) дата підписання сторонами акту прийому-передачі – для доходів;

б) дата надходження грошових коштів на поточний рахунок;

в) дата визнання боржником або дата набрання законної сили рішення суду;

г) останній день звітного (податкового) періоду – за доходами;

д) дата виявлення доходу (отримання і (або) виявлення документів, що підтверджують наявність доходу).

Коли елементи переліку є закінченими фразами, їх пишуть з абзацними відступами, починаються з великих літер і відокремлюють один від іншого крапкою.

Список використаних джерел. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема потрібну інформацію можна одержати з таких стандартів: ДСТУ 8302:2015 «Інформація

та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Під час складання бібліографії необхідно фіксувати бібліотечні шифри кожного джерела, щоб не витратити часу на повторний пошук. Роботу з літературою слід починати зі складання правильного та повного списку книг, монографій, підручників, навчальних посібників з посиланнями на джерело.

Вивчення літератури – це активний процес творчого засвоєння матеріалу для вирішення завдань, поставлених у роботі. Результати опрацювання літературного джерела необхідно зафіксувати у вигляді короткого викладення його змісту (виписки цитат, формул із посиланнями на сторінки, на яких вони наведені у літературі). Ці виписки рекомендується робити на окремих картках чи у спеціальному зошиті, обов'язково зазначаючи в кожній публікації прізвище, ім'я, по батькові автора, назву, місце видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок (якщо використана журнальна стаття, то вказати назву журналу, рік видання та номер, сторінки, на яких опублікована стаття в даному номері). Виписки із літературних джерел мають бути короткими і чітко сформульованими.

Працюючи над літературою, необхідно:

- з'ясувати значення термінів та незнайомих слів;
- виділити основне у прочитаному;
- записати питання, що виникають під час роботи;
- після вивчення літератури поставити перед собою контрольні запитання (наприклад: яка основна ідея автора, які аргументи висуває автор, з чим можна погодитись, з чим можна не погодитись тощо).

Додатки. Додатки оформлюються як продовження магістерської кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках та розміщуються у порядку появи і посилань у тексті магістерської кваліфікаційної роботи.

Якщо додатки оформлюються на наступних сторінках магістерської кваліфікаційної роботи, кожен з них починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Праворуч над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, І, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Один додаток позначається як додаток А. Нумерація додатків здійснюється в межах кожного розділу. Наприклад, додатки до першого розділу: А.1, А.2 і т. ін.; додатки до другого

розділу: Б.1, Б.2, Б.3 і т. ін.; додатки до третього розділу: В.1, В.2, В.3 і т. ін. У разі посилання у тексті на додатки, вказується їх номер, наприклад дод. А.1.

Додатки, розміри яких більше формату А4, враховують як одну сторінку і згортають за форматом листків магістерської кваліфікаційної роботи.

Якщо у магістерській кваліфікаційній роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення і оформлюється згідно з вимогами до документів цього виду, його копію вміщують до магістерської кваліфікаційної роботи без змін в оригіналі. Перед копією вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово «Додаток __» і його назву, праворуч у верхньому куті проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію.

Узагальнені вимоги до оформлення магістерських кваліфікаційних робіт наведено в додатку **М**.

V. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання магістерської кваліфікаційної роботи складається з таких основних етапів:

- закріплення здобувача за випусковою кафедрою, визначення напрямку дослідження;
- призначення наукового керівника (в окремих випадках, за необхідності, консультанта) із числа докторів та кандидатів наук, що працюють на кафедрі;
- вибір і затвердження теми та плану магістерської кваліфікаційної роботи;
- проведення досліджень і написання магістерської кваліфікаційної роботи;
- оформлення магістерської кваліфікаційної роботи;
- проведення попереднього захисту магістерської кваліфікаційної роботи на засіданні випускової кафедри та отримання допуску до захисту перед комісією ЕК від завідувача кафедрою;
- підготовка презентації до публічного захисту і захист роботи.

Графік виконання магістерської кваліфікаційної роботи затверджується протягом першого семестру навчання в магістратурі, його дотримання контролюється науковим керівником та кафедрою.

Вивчення напрямку дослідження здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри.

При виборі напрямку дослідження доцільно користуватися запропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Тематика магістерських кваліфікаційних робіт розробляється відповідною випусковою кафедрою НУБіП України.

Теми магістерських кваліфікаційних робіт дослідницької спеціалізації повинні відповідати науковій тематиці випускової кафедри.

Тематика магістерських кваліфікаційних робіт на кафедрі поновлюється кожного навчального року, а здобувач вищої освіти має право самостійного вибору теми кваліфікаційної роботи в межах освітньо-професійної програми.

Вибір і затвердження теми та плану магістерської кваліфікаційної роботи. Не дозволяється написання роботи на одну і ту ж тему більше ніж одному магістру під керівництвом відповідного наукового керівника.

Виконання магістерської кваліфікаційної роботи на абстрактну тему без використання й аналізу матеріалів, що характеризують діяльність конкретних підприємств (організації, державних установ), не допускається. Магістерська кваліфікаційна робота має бути написана на матеріалах конкретного підприємства (організації) чи їх групи (підприємств району, області).

Тема магістерської кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, містити елементи наукової новизни, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку науки і практики.

Обираючи тему, слід враховувати її актуальність для підприємства (організації), корисність та практичну цінність, можливість одержання відповідних матеріалів (планових, звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність інформаційних джерел, власні напрацювання магістра, можливість проходження практики на підприємстві (організації), майбутнє місце працевлаштування.

Не дозволяється виконувати магістерську кваліфікаційну роботу кільком студентам однієї академічної групи з однієї і тієї ж теми, на базі одного і того самого підприємства.

Якщо однакову тему магістерської кваліфікаційної роботи виявило бажання писати кілька студентів, остаточне рішення приймає завідувач кафедри, виходячи зі строків (дати) подання заяв студентами (слухачами) на кафедру.

Вибрана студентом тема закріплюється за ним на підставі його письмової заяви на ім'я декана факультету аграрного менеджменту.

Закріплення за здобувачами тем магістерських кваліфікаційних робіт і керівників оформлюється наказом ректора НУБіП України.

Тема магістерської кваліфікаційної роботи може бути уточнена за заявою студента магістратури на засіданні випускової кафедри. Зміна теми магістерської кваліфікаційної роботи оформлюється наказом ректора університету.

Для наукового керівництва магістерською роботою наказом ректора НУБіП України за поданням випускової кафедри призначається керівник. За здобувачем вищої освіти закріплюється один керівник. Керівниками магістерських кваліфікаційних робіт можуть бути науково-педагогічні працівники НУБіП України з науковим ступенем доктора наук чи кандидата наук, коло наукових та фахових інтересів яких відповідає тематиці магістерської кваліфікаційної роботи. За одним керівником закріплюється до 5 здобувачів вищої освіти на навчальний рік.

Студенти, які навчаються в академічних групах з викладанням ряду дисциплін англійською мовою, та студенти-іноземці можуть виконувати кваліфікаційну роботу англійською мовою з обов'язковим написанням реферату до роботи українською мовою. Керівником такої кваліфікаційної роботи призначається науково-педагогічний працівник (доцент, професор, завідувач кафедри), який вільно володіє англійською мовою.

Проведення досліджень і написання роботи. Головним завданням цього етапу є написання тексту магістерської кваліфікаційної роботи відповідно до затверджених теми та плану. Здобувач має ґрунтовно ознайомитись з теоретичними засадами обраної теми, на підставі аналізу вітчизняних та зарубіжних літературних джерел узагальнити існуючі підходи та обґрунтувати

методичний фундамент своїх досліджень. За допомогою цього інструментарію та загальновідомих сучасних прийомів і методів аналізу проводиться діагностика об'єкта дослідження під кутом зору обраної теми та визначаються наявні проблеми і причини їх виникнення. Це, в свою чергу, є основою для розробки і обґрунтування альтернативних пропозицій щодо усунення проблем і визначення найбільш доцільного шляху їх вирішення в умовах конкретного підприємства (організації). В ході реалізації даного етапу - робота з інформаційними джерелами ведеться паралельно з дослідженнями на підприємстві (організації), окремі аспекти магістерської кваліфікаційної роботи можуть уточнюватися або коригуватися.

Підготовка до захисту магістерської кваліфікаційної роботи. Згідно з регламентом із Положенням «Про підготовку і захист магістерської кваліфікаційної роботи у Національному університеті біоресурсів і природокористування України»

(https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/16_polozhennya_pro_napis_mag_kvalifikacijnoi_roboti_2021.pdf) здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зобов'язаний подавати роботу науковому керівникові на перевірку частинами у встановлені строки. У разі недодержання студентом календарного графіка виконання магістерської кваліфікаційної роботи декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри має право звернутися до ректора з пропозицією відрахувати здобувача з магістратури як такого, що не виконує навчальний план.

Після завершення написання магістерської кваліфікаційної роботи здобувач подає роботу науковому керівникові для одержання від нього письмового відгуку з оцінкою проведеного дослідження. Зразок структури змісту відгуку наукового керівника наведено в додатку К. Письмовий відгук керівника на магістерську кваліфікаційну роботу висвітлює рівень використання здобувачем вищої освіти: теоретичних знань для розв'язання завдань дослідження, аналіз методики дослідження, оцінку якості вирішення завдань дослідження, аналіз та оцінку запропонованих дослідником заходів, інформацію про недоліки магістерської кваліфікаційної роботи, загальні висновки та оцінку магістерської кваліфікаційної роботи. Керівник оцінює магістерську кваліфікаційну роботу записом: «Рекомендується до захисту», а в разі негативної оцінки – «До захисту не рекомендується». У випадку негативного висновку щодо допуску студента магістратури до захисту магістерської кваліфікаційної роботи, це питання виноситься на розгляд засідання кафедри за участю керівника.

Магістерська кваліфікаційна робота, підписана автором, з письмовим позитивним відгуком наукового керівника подається завідувачу випускової кафедри, який, у свою чергу, призначає попередній захист на засіданні кафедри. При успішному проходженні попереднього захисту завідувач кафедри приймає рішення щодо допуску студента до захисту на засіданні ЕК, роблячи відповідний запис на титульному аркуші магістерської кваліфікаційної роботи. У разі невідповідності магістерської кваліфікаційної роботи вимогам даних

рекомендацій завідувач кафедри має право не допустити студента до захисту роботи. За результатами засідання кафедри складається протокол, витяг з якого передається до деканату. Участь студента у попередньому захисті є обов'язковою.

Зовнішня рецензія повинна містити ґрунтовну оцінку магістерської кваліфікаційної роботи. Зразок структури рецензії наведено в **додатку Л**.

Порядок захисту магістерської кваліфікаційної роботи встановлюється Положенням про екзаменаційні комісії в Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

Магістр готує до захисту презентацію, доповідь, реферат магістерської кваліфікаційної роботи та ілюстративний матеріал (таблиці, графіки, діаграми, рисунки) для всіх членів комісії.

VI. ПІДГОТОВКА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДО ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основна мета презентації – це забезпечення стислого та наочного подання основних результатів магістерської кваліфікаційної роботи, підвищення рівня сприйняття останніх членами Екзаменаційної комісії та всіма присутніми.

Презентацію до магістерської кваліфікаційної роботи рекомендується виконувати за допомогою програмного забезпечення MS POWERPOINT.

Структура презентації. Презентація складається з окремих слайдів. Кожний слайд складається з кількох візуальних об'єктів, які можна поділити на такі групи: текст; табличний матеріал; діаграми; рисунки та фотографії; схеми та креслення.

Часто слайд виявляється ефективним саме тоді, коли не може бути зрозумілим, поки студент його не прокоментує. Таким чином, слайд повинен бути підтримкою студенту, а не його заміником.

Основні етапи презентації повинні корелювати із змістом доповіді студента і в кожному окремому випадку можуть мати свої особливості.

Рекомендований обсяг. Кількість окремих слайдів презентації залежить від особливостей доповіді студента та його практичних навичок роботи з програмою MS POWERPOINT і в кожному окремому випадку може відрізнятися. При розробці презентації рекомендується дотримуватися наступних рекомендацій:

- 1) тривалість доповіді з презентацією - 7-10 хвилин;
- 2) максимальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20;
- 3) у змісті слайдів мають використовуватись ключові слова і фрази, а не речення;
- 4) на одному слайді, як правило, розміщують одне ключове поняття;
- 5) текстовий матеріал подається у схемах та організаційних діаграмах, числовий – у таблицях або діаграмах (графік – демонстрація змін у часі, секторна діаграма – демонстрація відношення частини до цілого, гістограма – демонстрація порівнянь);
- 6) матеріал підкріплюють графічним зображенням та відео-фрагментами;
- 7) обов'язкове дотримання логіки викладу та грамотність;
- 8) доповідь студента повинна доповнювати інформацію на слайді, а не дублювати її;
- 9) ефекти анімації не повинні заважати сприйняттю, а мають акцентувати увагу на потрібних моментах доповіді;
- 10) текст має легко читатися (тому рекомендований мінімальний розмір шрифту – 20-й напівжирний);
- 11) фон, колір тексту та діаграм повинні відповідати правилу 3 основних кольорів та відтінків;
- 12) шаблон оформлення повинен бути однаковим для всіх слайдів презентації;

13) обов'язково має бути дотриманий контраст між текстом, фоном і графікою.

Структура презентації полягає в наступному:

1-й слайд - повинна бути відображена тема магістерської кваліфікаційної роботи, прізвище доповідача та наукового керівника, рік захисту;

2-й слайд визначає головну мету магістерської кваліфікаційної роботи (додатково можливо викласти основні завдання дослідження та шляхи їх вирішення);

3-й слайд – відображає об'єкт, предмет дослідження;

4-й і наступні слайди - відображаються основні етапи та найважливіші результати магістерської кваліфікаційної роботи.

На останніх (одному-двох) слайдах відображаються загальні висновки (основні результати та рекомендації щодо впровадження результатів магістерської кваліфікаційної роботи).

Рекомендації до створення презентації. Робота по створенню презентації може містити окремі особливості, що залежать від рис характеру доповідача та аудиторії, перед якою планується робити доповідь, а також теми дослідження. Але при їх створенні бажано врахувати наступне:

- використовуйте (за можливістю) стандартні шаблони презентації, бо вони вже пророблені дизайнерами;

- пам'ятайте, що погляд завжди спускається з правого верхнього кута в лівий нижній кут, тому розміщуйте більш важливі об'єкти у правому верхньому куті, а в лівому нижньому – менш важливі;

- враховуйте умови розділення слайда документа на різні зони;

- урівноважуйте об'єкти відносно «золотої лінії»;

- пам'ятайте, що у перший момент сприйняття уваги повертається до кутів слайда;

- обирайте необхідний стиль розмітки і рідше користуйтеся розміткою «Порожній слайд»;

- притримуйтеся того, що вільна, «невикористана» площа наочної поверхні, може складати до 30 %; використана – не більше 70 %;

- обережно змінюйте фон і кольорові співвідношення тексту та фону;

- пам'ятайте, що команда «Застосуйте шаблон оформлення» діє на всі слайди вашої презентації і не може бути застосована тільки до цього слайда;

- використовуйте короткі текстові описи. Якомога більше використовуйте схеми, таблиці, діаграми, малюнки;

- пам'ятайте: щоб об'єкт з'явився, а потім зник, створіть два однакових слайди, але на другому відключіть ефекти анімації;

- не застосовуйте яскравих і строкатих допоміжних об'єктів;

- не застосовуйте багато ефектів анімації (не переобтяжуйте презентацію);

- обережно використовуйте ефекти анімації «виповзання», «поява тексту по літерах» – вони надто повільні та суттєво «затримують» вашу презентацію;

- обережно використовуйте анімаційні ефекти для «крайніх» об'єктів, інакше вони почнуть пересікати попередні та мерехтити в очах;

- пам'ятайте, що не варто без особливої необхідності застосовувати ефекти до заголовків слайда;

- дотримуйтесь єдиного стилю розміщення об'єктів;

- виберіть певні (однакові) типи ефектів для однакових за суттю об'єктів;

- пам'ятайте: на читання кожних 6-ти символів потрібно мінімум 1 секунда;

- пам'ятайте: сумарний час «проявлення» слайда не повинен перевищувати 3-5 секунд, крім випадку, коли вам дійсно необхідно затримати появу об'єкта.

Основні рекомендації до відображення тексту:

- лаконічний текст сприймається краще, ніж текст, «засмічений» додатковими елементами;

- в горизонтальній колонці бажано використовувати не більше 40-50 знаків, в тексті з більш довгими рядками важче шукати початок наступного рядка;

- шрифт, що найкраще читається, – 16-20-го розміру, через два інтервали, не використовуйте шрифтів менше 12 пунктів;

- корисно зберігати однаковість шрифтів і не використовувати більше трьох накреслень;

- виділення (**напівжирний**, *курсив*, ущільнений шрифт) треба використовувати обережно. Надлишок виділених фрагментів може виглядати некоректно;

- частіше використовувати короткі абзаци, які містять перевагу над довгими, не розбитими на абзаци текстами;

- текст з обрамленням привертає більш пильну увагу, ніж без нього.

При створенні таблиць у матеріалах презентації необхідно дотримуватись таких рекомендацій:

- частіше застосовуйте лінії товщиною в 0,5 або 1 пункт;

- не застосовуйте ліній товщиною більше 3-4 пунктів;

- не використовуйте більше 3-х стилів ліній у вашій таблиці;

- необхідно уникати оформлення таблиці подвійними лініями;

- застосовуйте центровані абзаци в заголовках таблиці;

- не використовуйте більше двох варіантів заливки осередку таблиці;

- необхідно уникати заливки осередків таблиці сірим кольором (інтенсивність понад 30). Забезпечити зазор між текстом таблиці та її границею не менше 3 пунктів, а краще 6 або 9 пунктів;

- формуйте таблицю так, щоб був виділений тільки один рядок (колонка) з найважливішим результатом.

При використанні діаграм дотримуйтесь таких рекомендацій:

- не зловживайте ефектами об'єму, інакше ви втратите наочність вашої діаграми;

- використовуйте різноманітні варіанти штриховки;
- виділяйте червоним кольором найважливіший графік;
- використовуйте максимально контрастні кольори для різних графіків (а краще різноманітні штрихи).

При застосуванні та виборі кольорів пам'ятайте, що по мірі комфортності (дискомфортності) кольорові поєднання розташовуються в наступному порядку (по мірі насиченості):

Зона комфортності (синій на білому, чорний на жовтому, зелений на білому, чорний на білому, жовтий на чорному, білий на чорному, зелений на червоному, червоний на жовтому).

Нейтральне сприймання: (білий на синьому, червоний на білому, синій на жовтому, оранжевий на чорному, жовтий на синьому, оранжевий на білому, білий на зеленому).

Зона дискомфорту (не рекомендується використовувати): (червоний на зеленому, коричневий на білому, білий на коричневому, коричневий на жовтому, жовтий на коричневому, білий на червоному, жовтий на червоному).

Презентацію рекомендується виконувати заздалегідь, не пізніше ніж за один тиждень до захисту магістерської кваліфікаційної роботи.

VII. РЕЦЕНЗУВАННЯ І ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кожна кваліфікаційна робота направляється на внутрішню рецензію на суміжну кафедру у відповідності до розпорядження декана факультету (додаток Л). До рецензування залучаються провідні працівники НУБіП України. Для студентів, які навчаються без відриву від виробництва (стосується студентів заочної форми навчання та тих, хто навчається за індивідуальним графіком), рецензентом може виступати фахівець підприємства, установи, організації тощо, де працює здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти. Коло наукових та фахових інтересів рецензентів має відповідати тематиці магістерської кваліфікаційної роботи. Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, імені та по батькові, місця роботи і посади, яку займає.

Рецензія подається у письмовому вигляді, в довільній формі і має містити такі складові:

- визначення значення теми магістерської кваліфікаційної роботи для практики та її актуальності;
- аналіз відповідності зміст магістерської кваліфікаційної роботи її меті та завданням;
- визначення глибини висвітлення студентом магістратури реального стану справ у відповідній галузі;
- висновки щодо використання в магістерській кваліфікаційній роботі сучасних емпіричних і теоретичних методів дослідження;
- позитивні сторони магістерської кваліфікаційної роботи та її недоліки, інші питання на розсуд рецензента;
- оцінку загальних вражень від магістерської кваліфікаційної роботи (оформлення, стиль і грамотність викладання тощо);
- висновок і рекомендацію щодо можливості допущення магістерської кваліфікаційної роботи до захисту і, за бажанням, може бути висловлено зауваження та думку про оцінку магістерської кваліфікаційної роботи за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Студент має ознайомитися з рецензією, щоб дати обґрунтовані пояснення під час захисту з приводу можливих зауважень рецензента.

Завершена магістерська кваліфікаційна робота, підписана автором, разом з відгуком керівника та рецензією подається на випускову кафедру, де проводиться її попередній захист. За результатами засідання кафедри складається протокол, витяг з протоколу передається до навчального відділу (магістратуру).

Після проходження попереднього захисту, студент оформлює форму опису роботи магістра для включення її до університетського репозитарію (додаток М) та разом з електронним носієм, на якому міститься магістерська

кваліфікаційна робота, передає до деканату факультету аграрного менеджменту. Після розміщення магістерської кваліфікаційної роботи в репозитарії та перевірки її на плагіат, вирішується питання про допуск студента до подальшого захисту перед ЕК. Термін подання роботи – не пізніше 15 листопада (15 травня для ОНП).

Студент (слухач), у якого магістерська кваліфікаційна робота не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, підготовлена без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій, містить академічний плагіат, не має відгуку, рецензії, до захисту не допускається.

На момент подання магістерської кваліфікаційної роботи на кафедру до внутрішньої сторінки твердої палітурки обкладинки роботи студент приклеює конверт, у якому розміщує супроводжувальні документи (відгук керівника, зовнішню рецензію, довідку-акт про впровадження результатів дослідження у практику роботи підприємства – бази практики (за наявності), відгук з підприємства (за наявності)).

Захист магістерської кваліфікаційної роботи передбачає доповідь випускника магістратури за основними результатами його наукової роботи, яка структурно будується у послідовності від актуальності теми дослідження до висновків і пропозицій, і яка має бути погоджена з науковим керівником, а також відповідні наочні матеріали (таблиці, графіки, схеми, діаграми тощо) (**додаток Р**). Зразок оформлення титульної сторінки ілюстративних додатків наведено у **додатку С** до даних методичних рекомендацій. Нумерація рисунків і таблиць у ілюстративному матеріалі повинна бути наскрізною (окремо для рисунків і таблиць).

Для захисту магістерських кваліфікаційних робіт щорічно створюється екзаменаційна комісія, до складу якої входять голова та члени комісії. Головою ЕК призначається фахівець у відповідній галузі або провідний науковець відповідного напрямку наукової діяльності. Списки голів ЕК, сформовані деканатами факультетів (директоратами ННІ) для всіх спеціальностей (освітніх програм), за підписом проректора за напрямом подаються для розгляду до вченої ради університету, після якої затверджуються ректором університету. Персональний склад членів ЕК затверджується наказом ректора університету не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК. Кількість членів (включаючи голову ЕК) становить не більше чотирьох осіб (в окремих випадках кількість членів ЕК може бути збільшена до шести осіб).

Захист магістерських кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні ЕК при обов'язковій присутності голови комісії та керівника магістерської кваліфікаційної роботи (у випадку відсутності керівника з поважних причин, його може представляти завідувач кафедри) і передбачає доповідь здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка структурно будується у послідовності від актуальності теми дослідження до висновків і пропозицій.

Для проведення засідання ЕК із захисту магістерських кваліфікаційних робіт диспетчерською службою з аудиторного фонду призначається кімната (аудиторія) обладнана мультимедійним обладнанням.

Перед початком захисту магістерських кваліфікаційних робіт деканати відповідних факультетів подають до ЕК наступні документи:

- зведена відомість про виконання студентами магістратури навчального плану та отримані ними оцінки;
- магістерська кваліфікаційна робота студента, відгук керівника магістерської роботи, рецензія;
- довідку про перевірку магістерської кваліфікаційної роботи на плагіат;
- витяг із засідання випускової кафедри щодо участі здобувача у постерній презентації та результатів проведення попереднього захисту.

До ЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову та практичну цінність виконаної роботи: друквані статті за темою магістерської кваліфікаційної роботи, документи, що вказують на практичне її застосування тощо.

Дата захисту визначається графіком засідань ЕК, що затверджується ректором університету, і доводиться деканатом відповідного факультету до відома голови, членів ЕК, студентів магістратури.

Захист магістерської кваліфікаційної роботи розпочинається з доповіді, завершуючи яку студент має відзначити: його розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження; де ще на його думку, можливо застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна вигода (ефект) запропонованих ним рекомендацій тощо.

Після доповіді студент (слухач) відповідає на запитання усіх членів ЕК, а також присутніх на захисті осіб. Відповіді на поставлені запитання дають можливість визначити рівень професійної підготовки, самостійності виконання роботи та фахової ерудиції випускника. Потім зачитуються відгук керівника і внутрішня рецензія. На зауваження рецензента студент (слухач) повинен дати ґрунтовну й аргументовану відповідь.

Під час захисту секретарем комісії ведеться протокол засідання ЕК. Окремо відзначається думка членів ЕК про науковий рівень та практичну цінність рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Рішення ЕК щодо оцінки знань, виявлених при підготовці та захисті магістерської кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння студенту (слухачу) освітнього ступеня магістра та видачу йому державного документа приймається на закритому засіданні ЕК відкритим голосуванням, звичайною

більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови ЕК є вирішальним.

Результати захисту магістерських кваліфікаційних робіт за 100-бальною шкалою переводяться згідно з таблицею 1 у національні оцінки за чотирибальною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» і оголошуються у день захисту після оформлення протоколів засідання ЕК.

Таблиця 1

Співвідношення між національними та ECTS оцінками і результатом захисту магістерської кваліфікаційної роботи за 100-бальною шкалою

Оцінка національна	Результат захисту магістерської роботи, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	01-59

Результати захисту магістерської кваліфікаційної роботи оголошуються у день захисту після оформлення протоколів засідання ЕК.

Магістерські кваліфікаційні роботи, що містять особливо цінні рішення, пропозиції, можуть бути рекомендовані ЕК до опублікування у наукових фахових виданнях.

Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, який при захисті кваліфікаційної магістерської роботи отримав незадовільну оцінку, відраховується з університету і йому видається академічна довідка. За ним залишається право бути повторно допущеним до захисту кваліфікаційної роботи протягом наступних трьох років. Повторно магістерська кваліфікаційна робота виконується за наявності заяви студента (слухача) магістратури про допуск до захисту, дозволу ректора НУБіП України і рішення випускової кафедри про затвердження теми кваліфікаційної роботи і призначення керівника.

Якщо захист магістерської кваліфікаційної роботи не відбувся з поважних причин, про що студент (слухач) має подати відповідні документи, ректор НУБіП України може продовжити термін його навчання до наступного терміну роботи ЕК із захистом магістерських робіт, але не більше ніж на один рік. Незалежно від причин, повторний захист магістерської роботи в той же рік не допускається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>
3. ДСТУ 3008-2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [Чинний від 2017-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2017. 26 с. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf
4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
5. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Затверджене Вченою радою НУБіП України від 28 лютого 2018 р. (протокол № 7). URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u187/polozhennya_pro_akademichnu_dobroch_esnist.pdf
6. Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату в НУБіП України. Уведене в дію наказом ректора по Університету № 570 від 27 травня 2016 р. з подальшим оновленням (2019 р.) URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>.
7. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T141556?an=1378>
8. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 286-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-vishchoyi-osviti-v-ukrayini-na-20222032-roki-286->
9. Український правопис. Київ: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2019. 392 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.pravopys-2019.pdf>
10. Положення про підготовку магістрів у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Затверджено Вченою радою НУБіП України від 26 вересня 2018 р. (протокол № 2); доповнено Вченою радою НУБіП України від 23 лютого 2022 р. (протокол № 6). URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u107/polozhennya_pidgotovka_magistriv_zmini_i_dop._2022.pdf

11. Положення про порядок перевірки наукових, навчально-методичних, дисертаційних, магістерських, бакалаврських та інших робіт на наявність плагіату. Затверджено Вченою радою НУБіП України від 03 травня 2019 р. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/28._polozhennya_pro_perevirku_na_plagiat.pdf.
12. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті біоресурсів і природокористування України. Затверджено Вченою радою НУБіП України від 28 лютого 2018 р. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u284/20._polozhennya_pro_akademichnu_dobrocheshnist.pdf.
13. Положення про підготовку і захист магістерської роботи у Національному університеті біоресурсів і природокористуванні України. Затверджено Вченою радою НУБіП України від 01 жовтня 2018 р. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u34/polozhennya_pro_pidgotovku_i_zahist_mag_roboti_2018.pdf

ДОДАТКИ

**Тематика магістерських кваліфікаційних робіт виробничого спрямування,
які виконуються на кафедрі менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського**

Теми фундаментального характеру

1. Управління економічною безпекою підприємств
2. Управління логістичними процесами в підприємстві
3. Управління розвитком персоналу організації
4. Управління людськими ресурсами підприємства.
5. Маркетинговий менеджмент в підприємстві
6. Управління маркетинговою діяльністю підприємства
7. Формування системи управління в підприємстві
8. Формування та розвиток організаційної культури в підприємстві
9. Антикризове управління підприємством
10. Управління підприємницькою діяльністю
11. Реалізація функції контролю в системі менеджменту організації
12. Планування в системі менеджменту підприємства (організації)
13. Формування структури управління підприємством
14. Прийняття управлінських рішень в підприємстві
15. Управління фінансовими ресурсами в підприємстві
16. Формування стратегії розвитку підприємства
17. Управління формуванням та використанням виробничого потенціалу підприємства
18. Управління виробничими ресурсами в підприємстві
19. Формування та використання системи комунікацій в управлінні підприємством
20. Формування системи інформаційного забезпечення менеджменту в підприємстві
22. Управління конфліктами в організації
23. Використання соціально-психологічних методів менеджменту в підприємстві
24. Використання економічних методів менеджменту в підприємстві
25. Використання адміністративних методів менеджменту в підприємстві
26. Формування системи мотивації працівників підприємства
27. Формування системи стимулювання праці в підприємстві
28. Управління фінансовою санацією підприємства
29. Управління інноваційною діяльністю в підприємстві
30. Управління інвестиційною діяльністю в підприємстві
31. Управління проектами в підприємстві
32. Управління логістичною системою підприємства
33. Управління матеріальними потоками в підприємстві
34. Управління конкурентоспроможністю підприємства

35. Формування системи управління якістю в підприємстві
36. Управління якістю продукції в підприємстві
37. Управління змінами в підприємстві
38. Управління ризиками в підприємстві
40. Формування та розвиток лідерського потенціалу працівників підприємства
41. Управління товарною політикою підприємства

Теми інноваційного характеру

1. Формування системи HR-менеджменту в підприємстві
2. Формування та розвиток корпоративної культури підприємства
3. Диджитал-менеджмент у підприємстві
4. Використання CRM в діяльності підприємства
5. Управління стартап проектами в підприємстві
6. Використання інструментів ризик-менеджменту в підприємстві
7. Управління процесами тендерних закупівель в організації
8. Формування системи екологічного менеджменту у підприємстві.
9. Використання сучасних технологій управління персоналом.
10. Управління процесом реалізації інноваційного проєкту.
11. Диджиталізація менеджменту в підприємстві.
12. Ризик менеджмент підприємства.
13. Формування інтегрованих систем менеджменту якості.
14. Формування системи управління холдингом.
15. Управління цифровізацією бізнес–процесів підприємства.
16. Формування партнерських відносин в системі соціальної відповідальності бізнесу.
17. Управління створенням та просуванням інноваційного продукту на ринок.
18. Антикризове управління діяльністю підприємства в умовах воєнного часу.
19. Управління підприємницькою діяльністю в умовах воєнного часу та повоєнний період.
20. Формування стратегії фінансового оздоровлення підприємства в повоєнний період.
21. Розробка логістичної стратегії розвитку підприємства.

Теми неординарного характеру

1. Формування системи соціальної відповідальності бізнесу в умовах сучасних викликів
2. Використання технологій тайм-менеджменту в підприємстві
3. Використання гнучких технологій управління проєктами в організації
4. Використання інформаційних технологій у системі менеджменту підприємства

5. Управління бізнес-портфелем підприємства в умовах воєнного часу
6. Управління виробництвом та реалізацією (органічної, екологічної) продукції
7. Використання компетентнісного підходу в управлінні персоналом підприємства
8. Використання соціально-психологічних методів управління в підприємстві в умовах воєнного часу
9. Формування системи управління організацією на основі KPI.
Формування та розвиток конкурентних переваг бізнесу в умовах воєнного часу та повоєнний період.

Додаток Б

Декану факультету аграрного менеджменту

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Здобувача вищої освіти першого року навчання спеціальності «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент організацій і адміністрування» ступеня вищої освіти «Магістр»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

ЗАЯВА

Прошу закріпити мене для написання магістерської кваліфікаційної роботи за кафедрою менеджменту ім. проф. Й. С. Завадського та призначити керівником

Тема роботи: _____

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Підпис _____

ПОГОДЖЕНО

“ _____ ” _____ 20 ____ р.

Декан факультету _____
(підпис)

_____ (ПІБ)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

_____ (ПІБ)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)

Примітка: прізвище, ім'я, по батькові студента, тема магістерської роботи вказуються українською та англійською мовами

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

12.02 – МКР. 585 “С” 2023.10.29. 010 ПЗ

НЕСТЕРЕНКО НАТАЛІЇ ВАСИЛІВНИ

2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет _____

УДК

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету

(назва факультету)

(підпис)

(ПІБ)

“ ____ ” _____ 20__ р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

(назва кафедри)

(підпис)

(ПІБ)

“ ____ ” _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему _____

Спеціальність _____

(код і назва)

Освітня програма _____

(назва)

Орієнтація освітньої програми _____

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Гарант освітньої програми

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ПІБ)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

(ПІБ)

Виконав(ла)

(підпис)

(ПІБ студента)

КИЇВ – 20__

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)
« ____ » _____ 20 ____ року

З А В Д А Н Н Я

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ(ЦІ)

_____ (ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ)
Спеціальність _____
(код і назва)
Освітня програма _____
(назва)
Орієнтація освітньої програми _____
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)
Тема магістерської кваліфікаційної роботи _____

затверджена наказом ректора НУБіП України від « ____ » _____ 20 ____ р. № _____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. _____
2. _____
3. _____

Перелік графічного матеріалу (за потреби) _____

Дата видачі завдання « ____ » _____ 20 ____ р.

**Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи**

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання прийняв(ла) до виконання

(підпис)

(прізвище та ініціали студента)

Зразок оформлення списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклади бібліографічного опису
Книги	
Один автор	Бутенко В. М. Стратегічні засади та інституційне забезпечення розвитку біоекономіки в Україні : монографія. Київ, 2018. 520 с.
Два автори	<p>Балановська Т. І., Троян А. В. Управління бізнесом : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2019. 401 с. URL: http://dglіb.nubіp.edu.ua:8080/handle/123456789/6194</p> <p>Гогуля О. П., Харченко Г. А. Менеджмент підприємств на ринку товарів і послуг : навч. посіб. Київ, 2018. 453 с. Balanovska T., Orekhivskiy V. Human Resources Management. Textbook. Kyiv : NPE Yamchynskiy O.V., 2020. 173 p.</p>
Три автори	<p>Балановська Т. І., Гогуля О. П., Троян А. В. Менеджмент : навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2017. 465 с.</p> <p>Балановська Т. І., Гогуля О. П., Троян А. В. Основи менеджменту, маркетингу та підприємництва : навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2018. 533 с. URL: http://dglіb.nubіp.edu.ua:8080/handle/123456789/6184</p> <p>Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Управління персоналом : навч. посіб. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2022. 371 с. URL: http://dglіb.nubіp.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/9475</p> <p>Гавриш О. М., Капелюшна Т. В., Мартиненко М. О. Організація торгівлі : навч. посіб. Київ : ДУТ, 2020. 174 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Менеджмент : навч. посіб. / С. І. Страпчук, О. П. Миколенко, І. А. Попова, В. В. Пустова. Львів : Вид-во «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.</p> <p>Теорія і практика формування лідера : навч. посіб. / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш та ін. Харків, 2017. 100 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31806/1/Romanovskiy_Teoriia_i_praktyka_formuvannia%20lidera_2017.pdf</p> <p>Економіка і підприємництво, менеджмент : навч. посіб. / С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук та ін. Київ : «ЦП «Компринт», 2018. 714 с. Управління організацією : навч. посіб. / Т. І. Балановська та ін. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2021. 464 с. URL: http://dspace.nubіp.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/7902</p> <p>Посібник для керівників державної служби / Ю. Лихач (кер. авт. колективу) та ін.; за заг. ред. Н. Алюшиної. Київ : ТОВ «ВІСТКА». 2020. 422 с.</p>
Колектив авторів	Глобальні виклики для сільського господарства та харчової промисловості: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ.

	конф. / НУБіП України. Київ : НУБіП України, 2019. 140 с.
Багатотомне видання	Економічна енциклопедія : у 3 т. / ред. С. В. Мочерний. Київ : Академія, 2000. Т. 1: А- К. 864 с.
За редакцією	Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / за заг. ред. Г. Т. П'ятницької. Київ : Кондор, 2017. 700 с.
Автор і перекладач	Форд Г. Моє життя та робота / пер. з англ. Уляни Джаман. Київ : Наш Формат, 2015. 384 с.
Частина видання	
Розділ книги	Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. <i>Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства</i> : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55–89.
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>Гогуля О. П., Федоров А. О. Формування інтегрованої системи менеджменту якості в підприємстві. <i>Підприємницька, торговельна, біржова діяльність: тенденції, проблеми та перспективи розвитку</i> : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва ДУТ, 11–12 лютого 2021 р. Київ, 2021. С. 109–113. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/n_9074_59003267.pdf.</p> <p>Гавриш О. М., Прокопишина Т. В. Роль мотивації в діяльності підприємств. <i>Актуальні питання теорії та практики менеджменту в умовах сучасних викликів</i> : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Київ, НУБіП України, 26 жовтня 2022 р. Київ, 2022. С. 50–52. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u75/zbirnik_tez_2022.pdf.</p>
Статті з продовжуваних та періодичних видань	<p>Балановська Т. І., Гогуля О. П. Розвиток сільського підприємництва в Україні. <i>Глобальні та національні проблеми економіки</i>. 2018. № 21. С. 230–235. URL: http://global-national.in.ua/archive/21-2018/47.pdf.</p> <p>Balanovska T., Mykhailichenko M., Holik V., Dramaretska K., Troian A. Development management of agricultural enterprises. <i>Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice</i>. 2021. Vol. 3. No. 38. P. 134–143. https://doi.org/10.18371/fcaptop.v3i38.237434 URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3395</p> <p>Balanovska T., Gogulya O., Kucher O. The role of activation of entrepreneurship activities in the development of rural areas in Ukraine. <i>Turystyka i rozwój regionalny</i>. 2020. No. 14. P. 7–19. URL: http://sj.wne.sggw.pl/pdf/TIRR_2020_n14_s7.pdf</p> <p>Balanovska T., Gogulya O., Zorgach A., Havrysh O., Dramaretska K. Development peculiarities of agrarian entrepreneurship in Ukraine. <i>Entrepreneurship and Sustainability Issues</i>. 2022. Vol. 10. No. 2. P. 60-80. http://doi.org/10.9770/jesi.2022.10.2(4)</p> <p>Balanovska T., Gogulya O., Dramaretska K., Voskolupov V., Holik V. Using marketing management to ensure competitiveness of agricultural</p>

	enterprises. <i>Agricultural and Resource Economics</i> . 2021. Vol. 7, No. 3, P. 142–161. https://doi.org/10.51599/are.2021.07.03.09
Інші джерела	
Статистичні збірники	Україна у цифрах. 2021: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ : Консультант, 2022. 48 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/08/zb_Ukraine%20in%20figures_21u.pdf (дата звернення: 10.02.2022). Сільське господарство України: стат. зб. Київ: Державна служба статистики України, 2020. 222 с. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/09/zb_sg_20.pdf .
Сторінки з вебсайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : вебсайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 10.02.2023).
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 10.02.2023). Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (дата звернення: 10.02.2023). Про вищу освіту : Закон України від 1.07.2014 р. № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20150611/ (дата звернення: 10.02.2023). Про внесення змін до Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 р. № 846. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/846-2022-%D0%BF#Text (дата звернення: 10.02.2023). Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 10.02.2023). Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text (дата звернення: 10.02.2023). Про затвердження Методики визначення та проведення аналізу потреб у професійному навчанні державних службовців, голів місцевих адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 12.09.2021 р. № 128-21. URL:

	https://nads.gov.ua/storage/app/uploads/public/615/d58/f13/615d58f131751751574593.pdf (дата звернення: 10.02.2023).
Стандарти	<p>ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилення. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16с.</p> <p>ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.</p>
Дисертації, автореферати дисертацій	<p>Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с .</p> <p>Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p>
Препринти	<p>Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. 108 с. (Препринт. Наук.-дослід. ін-т фіскал. політики Ун-ту ДФС України).</p> <p>Simon J. Physics of oscillations. Poznań : University of Poznań, 2019. 121 p. (Preprint. University of Poznań ; UP-02).</p>

ПАМ'ЯТКА СТУДЕНТУ (СЛУХАЧУ)

ЩОДО ЗАГАЛЬНИХ ВИМОГ ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

Зміст записів	Норма		
Організаційні вимоги			
1. Дата підготовки наказів на затвердження тем і призначення керівників	Не пізніше другого місяця з моменту зарахування студентів (слухачів) на навчання до магістратури		
2. Затвердження завдання і плану роботи	Після затвердження теми – протягом десяти днів		
Технічні вимоги			
1. Оформлення роботи	Брошування у тверду обкладинку		
2. Обсяг роботи, сторінок	Комп'ютерний набір – до 80 стор. разом із додатками		
Зміст роботи (в сторінках чи у відсотках від усього обсягу)			
Вступ	до 5 стор.		
Розділ 1. (теоретичний)	15-30 %		
Розділ 2. (аналіз предмету дослідження)	35-40 %		
Розділ 3. (результати досліджень)	35-40 %		
Висновки	до 5 стор.		
Список використаних джерел	не менше 50 найменувань		
Додатки			
На окремому аркуші – слово “Додатки”.			
Перелік додатків нумерується літерами українського алфавіту за винятком літер: Г, І, Є, І, Ї, О, Ч, Ь.			
Нумерація додатків здійснюється в межах кожного розділу: перший розділ: А.1, А.2, А.3 та ін.; другий розділ: Б.1, Б.2, Б.3 та ін.; третій розділ: В.1, В.2, В.3 та ін. При посиланні на додаток у тексті зазначається: дод. А.1.			
Оформлення тексту			
1. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки і нумеруватися арабськими цифрами. Структурні елементи “ЗМІСТ”, “ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ”, “ВСТУП”, “ВИСНОВКИ”, “СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ”, “ДОДАТКИ” не нумерують. Решта розділів нумеруються наступним чином: “РОЗДІЛ 1”. Заголовки розділів розміщують по центру на наступному рядку великими літерами, підрозділів – з абзацного відступу малими літерами. Відстань між заголовком і текстом має становити один рядок (3 мм), між попереднім текстом і наступним заголовком має бути не менше ніж два рядки (6 мм). Відстань між рядками заголовка приймають такою, як у тексті.			
2. Шрифт для комп'ютерної верстки	14		
3. Інтервал	1,5		
4. Кількість рядків на сторінці	29		
Поля на сторінці (не менше)			
1. Комп'ютерна верстка	Верхнє – 20 мм Нижнє – 20 мм Ліворуч – 30 мм Праворуч – 10 мм		
2. Нумерація сторінок цифрою	Правий верхній кут без рисок і крапок		
3. Початок нумерації	З другої сторінки вступу цифрою 4		
4. Нумерація таблиць	Послідовно за кожним розділом: 2.1; 2.2; 2.3 і т.д. Розміщення – праворуч на сторінці над назвою таблиці Приклад: <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: right; padding-right: 50px;">Назва...</td> <td style="text-align: right;">Таблиця 1.1</td> </tr> </table>	Назва...	Таблиця 1.1
Назва...	Таблиця 1.1		
5. Нумерація рисунків	Послідовно за кожним розділом (внизу) під рисунком: 2.1; 2.2; 2.3 і т.д. Приклад: Рис. 1.1. Назва...		
6. Посилання в тексті	У разі необхідності: дод. А.1; табл. 2.1; рис. 2.1		

	При повторному посиланні – див. дод. А.1; див. табл. 2.1; див. рис. 2.1
7. Посилання в тексті на літературні джерела	[14] джерело із списку літератури, [14, с.45-46], якщо в тексті вказана дослівно теза чи якісь показники
Технологічні вимоги	
<p>Комплект роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Картка магістерської кваліфікаційної роботи. 2. Титульний аркуш. 3. Завдання до виконання магістерської кваліфікаційної роботи. 4. Реферат 5. Зміст. 6. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності). 7. Вступ. 8. Основна частина. 9. Висновки. 10. Список використаних джерел. 11. Додатки. <p>Не підшиваються, але вкладаються в конверт, який наклеюється до обкладинки магістерської кваліфікаційної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальний навчальний план студента (слухача) магістратури; 2. Відгук керівника магістерської кваліфікаційної роботи (висвітлює рівень використання теоретичних знань для розв'язання завдань дослідження; аналізує методику дослідження; оцінює якість вирішення завдань дослідження; аналізує та оцінює запропоновані заходи; зазначає тривалість роботи студента (слухача); виконання календарного плану роботи; участь у науково-дослідній роботі впродовж навчання в університеті; можливість використання пропозицій та рекомендацій студента (слухача) на практиці, наявність професійних навичок за спеціальністю; відношення студента (слухача) до виконання роботи, оцінює магістерську кваліфікаційну роботу); 3. Рецензія (визначається значимість теми магістерської кваліфікаційної роботи для практичного застосування, її актуальність; аналізується відповідність змісту магістерської кваліфікаційної роботи її завданням; глибина висвітлення студентом (слухачем) магістратури реального стану справ у відповідній галузі; робляться висновки щодо використання у магістерській кваліфікаційній роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів, елементів наукової новизни; висвітлюються позитивні сторони магістерської кваліфікаційної роботи та її недоліки; оцінюються загальні враження від магістерської кваліфікаційної роботи (оформлення, стиль і грамотність викладання тощо); робиться висновок і рекомендація щодо можливості допущення магістерської кваліфікаційної роботи до захисту; висловлюються зауваження та думка про оцінку магістерської кваліфікаційної роботи за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) та про присвоєння певної кваліфікації). <p>Додатково оформлюється в окремі папки з файлами ілюстративний матеріал до доповіді для кожного члена ЕК та самого доповідача.</p>	
Термін виконання роботи	У терміни, визначені вимогами та завданням, а саме, повна готовність – за 10 днів до початку роботи ЕК
Дата і місце підпису роботи автором	На титульній сторінці роботи
Допуск до захисту	На титульній сторінці кваліфікаційної магістерської кваліфікаційної роботи підписи: <ol style="list-style-type: none"> 1) керівника магістерської кваліфікаційної роботи; 2) завідувача випускової кафедри; 3) декана факультету (директора ННІ)

ВІДГУК

на магістерську кваліфікаційну роботу студента (слухача) магістратури кафедри

факультету (ННІ) _____

Національного університету біоресурсів і природокористування України

(прізвище, ім'я та по батькові)

на тему: _____

подану на здобуття ОС «Магістр» за спеціальністю _____

(спеціальність)

“ _____ ” _____ 20 ____ .р

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

РЕЦЕНЗІЯ

на магістерську кваліфікаційну роботу студента (слухача) магістратури кафедри

факультету (ННІ) _____

Національного університету біоресурсів і природокористування України

(прізвище, ім'я та по батькові)

на тему: _____

подану на здобуття ОС «Магістр» за спеціальністю _____

(спеціальність)

« _____ » _____ 20____.р

Рецензент:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я та по батькові)

ФОРМА ОПИСУ РОБОТИ МАГІСТРА*

I. Магістерська кваліфікаційна робота (папка IvanovAI_2021):

1. Робота (Ivanov.doc)
2. Реєстраційна форма (Ivanov_Forma.doc)
3. Додатки (рецензії, схеми, програмний код, акти впровадження тощо) – подаються окремими файлами в zip-архіві

Реєстраційна форма

№	Назва поля	Зміст поля
1	Назва роботи	
2	УДК	
3	Автор(ПІБ)	
4	Дата (рік, місяць, день)	
5	Факультет (ННІ)	
6	Кафедра (шифр, назва)	
7	Спеціальність	
8	Освітня програма	
9	Орієнтація освітньої програми (освітньо-професійна чи освітньо-наукова)	
10	Форма навчання	
11	Тема магістерської кваліфікаційної роботи	
12	Керівник (ПІБ, наукова ступінь, вчене звання)	
13	Консультант (якщо є)	
14	Ключові слова (до 10 слів)	
15	Анотація (до 300 символів)**	
Необов'язкові поля		
	Назва поля	Ім'я файлу
	Перелік додаткових матеріалів	.doc
	Архів додаткових матеріалів	.zip

Форма подання переліку додаткових матеріалів

№	Назва поля	Ім'я файлу в архіві
1	Презентація	.pps
2		

* подається одночасно з магістерською кваліфікаційною роботою в електронному та паперовому вигляді, підписана керівником магістерської кваліфікаційної роботи;

** готує керівник магістерської кваліфікаційної роботи.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи _____
(підпис) (ПІБ)

Вимоги щодо оформлення робіт, які подаються для перевірки на плагіат та розміщуються в репозитарії НУБіП України

1. Магістерська кваліфікаційна робота подається єдиним файлом у форматі MS WORD або PDF, першою сторінкою якої є картка магістерської кваліфікаційної роботи, після якої розміщується титульна сторінка, завдання, зміст і т.д.

2. Назва файлу формується за такими правилами: рік захисту, прізвище, ініціали студента (слухача) магістратури:

Наприклад, 2023_Іванов А.І._III.doc

3. Всі магістерські кваліфікаційні роботи подаються на єдиному носіїві відповідальному на факультеті (ННІ).

Зразок оформлення змісту магістерської кваліфікаційної роботи на тему:
«Управління процесами прийняття та реалізації управлінських рішень»

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1.	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ..	6
1.1.	Рішення в системі менеджменту: суть, класифікація управлінських рішень	6
1.2.	Умови прийняття та технологія реалізації управлінських рішень.....	11
1.3.	Моделі та методи обґрунтування управлінських рішень..	17
Висновки до розділу 1		24
Розділ 2.	ДІАГНОСТИКА ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ПІДПРИЄМСТВІ	26
2.1.	Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	26
2.2.	Вплив чинників оточуючого середовища на процес прийняття управлінських рішень у ПАТ „Кам’янець-Подільський комбінат хлібопродуктів”	33
2.3.	Комплексна оцінка управлінських рішень у системі менеджменту	39
Висновки до розділу 2.....		47
Розділ 3.	ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ СИСТЕМИ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	48
3.1.	Розробка „дерева рішень” при формуванні системи менеджменту	48
3.2.	Оптимізація процесів прийняття управлінських рішень на основі моделювання.....	54
3.3.	Інформаційне забезпечення управлінських рішень....	59
Висновки до розділу 3		66
Висновки.....		72
Список використаних джерел.....		75
Додатки		80

Додаток П

Скорочення слів в українській мові (витяг з ДСТУ 3582-97)

акціонерне товариство	АТ			район	р-н	
товариство з обмеженою відповідальністю	ТОВ			рік (роки)	р. (рр.)	При цифрах
асоціація	асоц.			секунда	с	При цифрах
будинок	б.	При цифрах		селище	с-ще	При назві
відсоток	%	При цифрах		селище міського типу	смт	При назві
вік	в.	У значенні "Століття" і при цифрах		село	с.	При назві
година	год.	При цифрах		станція	ст.	При назві
грам	г	При цифрах		стаття	ст.	
гривня	грн.	При цифрах		століття (сторіччя)	ст.	При цифрах
дивись	див.			сторінка	с.	При цифрах
діаграма	діагр.			студент	студ.	
додаток	Дод.			таблиця	табл.	
завідувач	зав.	При назві посади		тиждень	тижд.	
завод	з-д			тисяча	тис.	
заклад	закл.			товариство	т-во	
замовлення	зам.			у тому числі (в тому числі)	у т. ч. (в т. ч.)	
заступник	заст.	При назві посади		хвилина	хв.	При цифрах
і так далі	і т. д.			частина	ч.	При цифрах
і таке інше	і т. ін.			об'єднання	об-ня	
квартал	кв.	При цифрах		область	обл.	
кількість	к-сть			одиниця	од.	При цифрах
коефіцієнт	коєф.			продовження	продовж.	
комплект	к-т			Скорочення назв місяців:		
копійка	к.	При цифрах		січень	січ.	
рисунок	рис.			лютий	лют.	
мільйон	млн.			березень	берез.	
мільярд	млрд.			квітень	квіт.	

місто	м.	При назві		травень	трав.	
місяць	міс.			червень	черв.	
номер	№	Умовне позначення при цифрах		липень	лип.	
номер порядковий	№ пор.			серпень	серп.	
				вересень	верес.	
				жовтень	жовт.	
				листопад	листоп.	
				грудень	груд.	

Зразок структури доповіді студента
для захисту результатів виконаної магістерської кваліфікаційної роботи
на засіданні ЕК

1. Звернення.

Шановний голово, шановні члени Екзаменаційної комісії та всі присутні, до Вашої уваги пропонуються основні положення магістерської кваліфікаційної роботи на тему: "...” (на прикладі ...).

2. Обґрунтування вибору теми магістерської кваліфікаційної роботи.

Актуальність проблеми полягає в ... (2-3 речення).

3. Мета і завдання магістерської кваліфікаційної роботи.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є ...

Для досягнення мети дослідження в магістерській кваліфікаційній роботі визначено наступні **завдання**: ...

1. ...
2. ...
3. ... і т.д.

4. Основні результати дослідження.

У першому розділі магістерської кваліфікаційної роботи розкрито теоретичні основи ...

Другий розділ магістерської кваліфікаційної роботи присвячений практичним аспектам ...

Третій розділ магістерської кваліфікаційної роботи містить пропозиції щодо ...

5. Пропозиції та заходи рекомендовані до практичного впровадження (або частково впроваджені).

Вцілому проведені дослідження дають змогу зробити наступні узагальнення та висновки:

1. ...
2. ...
3. ... і т.д.

6. Завершення доповіді

Доповідь закінчено. Дякую за увагу.

Зразок оформлення
титульного аркуша ілюстративного матеріалу

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

**ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО
МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**
на тему: «Удосконалення технології розробки та реалізації
управлінських рішень»

Спеціальність:

073 «Менеджмент»

_____ (шифр і назва)

Студент _____

(ПП)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи _____

(науковий ступінь, вчене звання ПП)

КИЇВ – 20__

Зміст

Вступ	3
I. Загальні положення	6
II. Організація підготовки магістерської роботи	12
III. Обсяг, структура та зміст магістерської кваліфікаційної роботи	13
IV. Вимоги до оформлення роботи	23
V. Етапи виконання магістерської кваліфікаційної роботи	31
VI. Підготовка презентації до захисту магістерської кваліфікаційної роботи ...	35
VII. Рецензування і захист магістерської кваліфікаційної роботи	39
Список використаних джерел	43
Додатки	45